

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Přestupkové řízení a přestupky proti veřejnému pořádku,
občanskému soužití a majetku v Mladé Boleslavi**

Michaela Nosálková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michaela Nosálková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Přestupkové řízení a přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v Mladé Boleslavi

Název anglicky

Offense proceeding and offences against public order, civil affairs and property in Mladá Boleslav

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je analýza právní úpravy přestupkového řízení a vybraných druhů přestupků, a to přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a majetku, a využití příslušných právních úprav v praxi Magistrátu města Mladá Boleslav.

Specifickým cílem je posouzení nákladů a výnosů činnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a porovnání finančních částek za uložené pokuty a za zaplacené pokuty na správním oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav za období 2012-2017.

Dílním cílem je zhodnocení součinnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a správního oddělení Městského úřadu Písek a to s městskou policií a Policií ČR s ohledem na zefektivnění přestupkového řízení. Dále zhodnocení funkčnosti registru přestupků, jeho kladů a záporů a to rovněž v Mladé Boleslavi a Písku.

Metodika

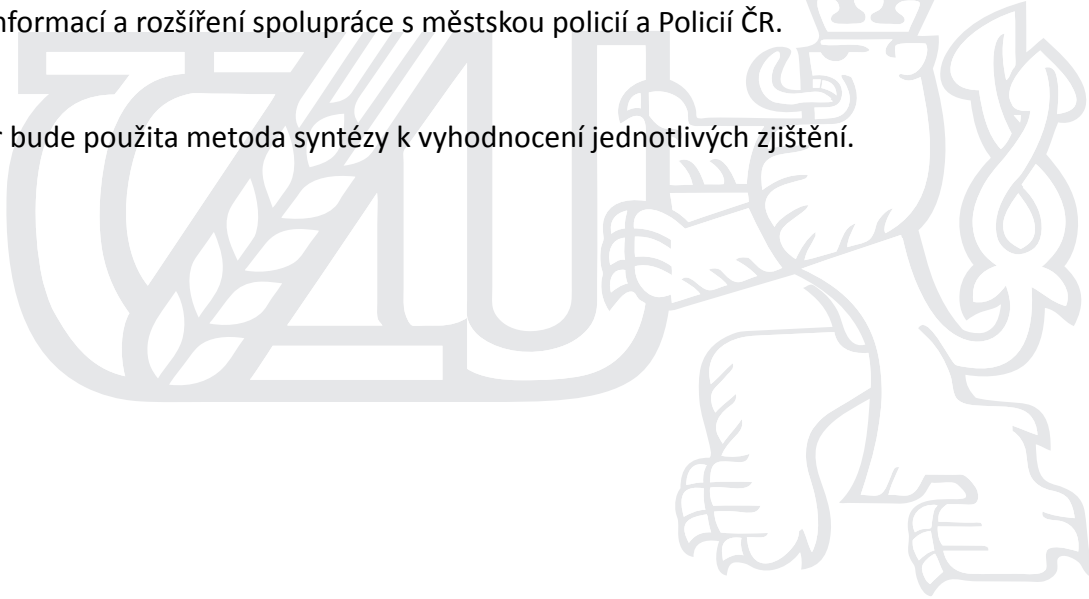
V teoretické části bakalářské práce bude použita metoda výkladu práva. Bude provedena literární rešerše související s problematikou přestupků, přestupkového řízení, správního řádu.

V praktické části bude provedena statistická analýza přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku spáchaných v Mladé Boleslavi v období 2012-2017 a dále bude provedeno zhodnocení přínosu zavedení registru přestupků pro činnost správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav.

Dále bude provedena finanční analýza nákladů a výnosů správního oddělení v Mladé Boleslavi za období po funkčnosti registru přestupků. U obcí, za které je Magistrát města Mladá Boleslav pověřen k projednávání přestupků, bude analyzován a zhodnocen dopad těchto pověření na činnost a ekonomiku správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav.

Dále budou uskutečněny řízené rozhovory s oprávněnými úředními osobami na správním oddělení v Mladé Boleslavi a Písku. Výsledky těchto rozhovorů z obou úřadů budou porovnány a vyhodnoceny. Na základě tohoto budou navržena možná opatření, která by napomohla ke zlepšení efektivity práce, k lepšímu předávání informací a rozšíření spolupráce s městskou policií a Policií ČR.

Na závěr bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých zjištění.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

přestupek, přestupkové řízení, veřejný pořádek, občanské soužití, majetek, sankce, zákon, registr přestupků, Magistrát města Mladá Boleslav, městská policie, Policie ČR

Doporučené zdroje informací

HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ Helena, MATES Pavel a OCELÁK Ladislav. Vzory podání a úkonů v řízení o přestupcích s vysvětlivkami. Praha: Leges, 2016. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-140-3

JEMELKA, Luboš. Správní řád: komentář. 3. vyd. v Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8

JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích : komentář v Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666-1.

KUČEROVÁ, Helena. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2017. Komentátor. ISBN 978-80-7502-211-0.

PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zároveň další literatura podle pokynů vedoucí práce.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Přestupkové řízení a přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v Mladé Boleslavi" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Jitce Mráčkové, CSc., za vedení a odbornou pomoc při vypracování mé bakalářské práce. Dále děkuji všem zaměstnancům správního odboru Magistrátu Mladá Boleslav a Městského úřadu v Písku za jejich názory, které přispěly k dokončení této práce.

Přestupkové řízení a přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v Mladé Boleslavi

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje problematice přestupků. V teoretické rovině práce vymezuje pojmy vybraných přestupků, a to přestupků proti veřejnému pořádku, přestupků proti občanskému soužití a přestupků proti majetku. Teoretická část rovněž analyzuje současnou platnou právní úpravu. Praktická část je zaměřena na proces přestupkového řízení vedený v podmínkách Magistrátu města Mladá Boleslav. Nejprve je vyhodnocena personální situace na přestupkovém oddělení, a představeny požadavky na oprávněnou úřední osobu. V dalším kroku je provedeno hodnocení dopadu na činnost a ekonomiku obcí, za něž je Magistrát města Mladá Boleslav pověřen k projednávání přestupků. Dále jsou zmapovány vybrané druhy přestupků na území města za období let 2012–2017. Rovněž je zjišťována efektivita uložených správních trestů prostřednictvím srovnání uložených pokut oproti pokutám zaplaceným v přestupkovém řízení. Součástí práce je také zhodnocení součinnosti správního orgánu s městskou policií a Policií ČR, které je rozšířeno o srovnání situace na Městském úřadě v Písku. Uvedená komparace je rozšířena o analýzu informačního systému evidence přestupků, jeho význam, funkčnost a přínosnost. Na základě zjištěných výsledků jsou uvedeny návrhy a možná opatření pro zlepšení identifikovaných problémů, a to především v otázkách součinnosti správního orgánu s orgány policie.

Klíčová slova: Magistrát města Mladá Boleslav, majetek, městská policie, občanské soužití, policie ČR, přestupek, přestupkové řízení, sankce, registr přestupků, veřejný pořádek, zákon

Offense proceeding and offences against public order, civil affairs and property in Mladá Boleslav

Abstract

Bachelor thesis is devoted to the issue of offences. In the theoretical plane of work defines the concepts of selected offences, namely offences against public order, offences against civic co-existence and offences against property. The theoretical part also analyses the current legal regulation. The practical part focuses on the process of infraction conducted in the conditions of the magistrate of the city of Mladá Boleslav. First, the personnel situation at the offsetting department is evaluated and the requirements for the authorised official person are introduced. The next step is to evaluate the impact on the activity and economy of municipalities, for which the magistrate of the city of Mladá Boleslav is commissioned to discuss infractions. The selected types of offences in the city are also mapped for the period 2012 – 2017. The effectiveness of the administrative penalties imposed is also determined by comparing the fines imposed against the fines paid in the infringement procedure. Part of the work is also an evaluation of the cooperation of the administrative body with the city police and the police of the Czech Republic, which is extended by comparison of the situation at the city office in Písek. This comparison is enhanced by the analysis of the information system of the offence records, its significance, functionality and the payload. Based on the findings, proposals and possible measures to improve the identified problems are presented, in matters of cooperation between the administrative authority and the police authorities.

Keywords: Municipality of Mladá Boleslav, property, municipal police, civil co-existence, police of the Czech Republic, infraction, offence, sanctions, registry of offences, public order, law

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Legislativní úprava přestupků v České republice	14
3.1.1 Vymezení pojmu přestupek	18
3.1.2 Znaky přestupku	18
3.1.3 Shrnutí.....	22
3.2 Přestupky proti veřejnému pořádku	24
3.2.1 Přestupky proti veřejnému pořádku obecně.....	24
3.2.2 Přestupky proti veřejnému pořádku fyzických osob.....	25
3.2.3 Přestupky proti veřejnému pořádku bez omezení.....	28
3.2.4 Shrnutí.....	30
3.3 Přestupky proti občanskému soužití.....	32
3.3.1 Přestupky proti občanskému soužití obecně.....	32
3.3.2 Přestupky proti občanskému soužití fyzické osoby	33
3.3.3 Přestupky proti občanskému soužití fyzické osoby a právnické osoby....	35
3.3.4 Přestupky proti občanskému soužití bez omezení	38
3.3.5 Shrnutí.....	39
3.4 Přestupky proti majetku	40
3.4.1 Přestupky proti majetku obecně.....	41
3.4.2 Způsobení škody na cizím majetku	42
3.4.3 Neoprávněné užívání cizího majetku.....	45
3.4.4 Přisvojení si cizí věci (zatajení cizí věci).....	46
3.4.5 Ukrytí, užití nebo převedení věci.....	46
3.4.6 Shrnutí.....	47
4 Vlastní práce	49
4.1 Přestupkové řízení na území Mladá Boleslav	49
4.1.1 Projednávání přestupků na základě veřejnoprávní smlouvy a pověření... 50	
4.1.2 Personální zajištění procesu přestupkového řízení	53
4.1.3 Rozsah projednávaných přestupků	55
4.1.4 Shrnutí.....	57
4.2 Efektivita přestupkového řízení	59
4.2.1 Shrnutí.....	61
4.3 Zajištění součinnosti správního orgánu s Policií ČR a městskou policií	63

4.3.1	Shrnutí.....	67
4.4	Využití centrální evidence přestupků.....	68
4.4.1	Shrnutí.....	71
5	Výsledky a diskuse	72
5.1	Rozsah a personální zabezpečení přestupkového řízení	72
5.2	Zhodnocení efektivity přestupkového řízení.....	73
5.3	Zhodnocení součinnosti	73
5.4	Zhodnocení využití centrální evidence přestupků.....	74
6	Závěr.....	76
7	Seznam použitých zdrojů	79

Seznam grafů

Graf 1	Nejčastěji projednávané přestupky.....	56
Graf 2	Nesoulad mezi výši uložených a zaplacených pokut v přestupkovém řízení.....	60
Graf 3	Meziroční vývoj objemu uložených a vybraných pokut	61

Seznam tabulek

Tabulka 1	Přehled vybraných přestupků projednávaných v Mladé Boleslavi.....	56
Tabulka 2	Přehled výše sankčních plateb a uložených a zaplacených pokut (v tis. Kč) .	59

1 Úvod

Výběr tématu bakalářské práce vychází ze současného problému města Mladé Boleslavi, kterým je nárůst přestupků a kriminality ve městě a jeho okolí. Přestože dnes ve městě žije podle údajů ČSÚ kolem 44 tisíc obyvatel, reálně jich je nejméně o 15 tisíc více. Mladá Boleslav sice představuje centrum průmyslového dění v Česku, ale tato výsada s sebou i negativa. Nízká nezaměstnanost a rostoucí mzdy zapříčiňují to, že pro tuzemské podniky pracuje čím dál více zahraničních dělníků. Tisíce cizinců ale ovlivňují i život města a okolí Mladé Boleslavi, kde roste kriminalita i počet spáchaných přestupků. Svě o tom vědí zejména přímo boleslavští místní obyvatelé v čele se samosprávou. Náměstek primátora Robin Povšík se v rozhovoru pro Hospodářské noviny vyjádřil, „že se lidé z Mladé Boleslavi v posledních letech stěhují pryč, protože tu není příjemně. Z Boleslavi se stala jedna velká ubytovna je to věc, která nás ničí. Místní lidé tady nechtějí žít, stěhují se do vesnic v okolí, kde se cítí bezpečněji. Souvisí to s komunitou zahraničních pracovníků, kteří mají úplně jiný životní styl a jiné hygienické návyky. Pendlují mezi prací a ubytovnou, často holdují alkoholu a vznikají konflikty.“¹ Od září 2018 proto policejní hlídky posílili v Mladé Boleslavi příslušníci ze Slovenska a z Polska. Důvodem jejich nasazení byl nárůst kriminality, zejména v oblastech násilné trestné činnosti a přestupcích proti majetku.

Podle údajů z Mapy kriminality bylo za rok 2018 spácháno v rámci obvodu města celkem 1 256 trestných činů. Městská policie řešila celkem 15 263 přestupků a přestupkové oddělení správního odboru Magistrát města Mladá Boleslav projednávalo 1 343 přestupků. Tato čísla sama o sobě nic neznamenají, ale při jejich srovnání s předchozími lety je vidět vysoký nárůst protiprávního jednání. Ačkoliv je vedení přestupkového řízení stále náročnější a roste i výše uložených pokut, zaplacených jich bývá pouze necelá třetina, což dokazuje nízkou efektivitu vedeného přestupkového řízení.

Práce se soustředí na analýzu nové právní úpravy přestupkového řízení a zabývá se vybranými druhy přestupků, kterými jsou přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku, jež se projednávají nejčastěji. V praktické části je práce zaměřena na zmapování situace a počtu projednávaných přestupků na území města

¹ HN. Škodovka proměnila Mladoboleslavsko, jsme jedna velká ubytovna. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z [www: https://auto.ihned.cz/c1-66395420-skodovka-promenila-mladoboleslavsko-jsme-jedna-velka-ubytovna-musime-pomoci-lidem-aby-neodchazeli-z-mesta-rika-namestek-primatora](https://auto.ihned.cz/c1-66395420-skodovka-promenila-mladoboleslavsko-jsme-jedna-velka-ubytovna-musime-pomoci-lidem-aby-neodchazeli-z-mesta-rika-namestek-primatora).

Mladé Boleslavi a personálního zabezpečení tohoto procesu. Je zde také provedena komparace výše uložených a zaplacených pokut v letech 2012–2017 a jejich meziroční vývoj. Tato komparace byla dále rozšířena i na zhodnocení období roku 2018 a výhled na rok 2019. Důležitou součástí práce tvoří zhodnocení součinnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a správního oddělení Městského úřadu Písek, a to s městskou policií a Policií ČR s ohledem na zefektivnění přestupkového řízení. Posledním krokem je zhodnocení funkčnosti registru přestupků, jeho kladů a záporů, a to rovněž v Mladé Boleslavi a Písku. Uvedená komparace by měla přinést zjištění, zda se názory a poznatky shodují nebo naopak zcela rozcházejí a případně uplatnit získané poznatky pro zlepšení výkonu přestupkového řízení.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je analýza právní úpravy přestupkového řízení a vybraných druhů přestupků, a to přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a majetku, a využití příslušných právních úprav v praxi Magistrátu města Mladá Boleslav.

Specifickým cílem je posouzení nákladů a výnosů činnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a porovnání finančních částek za uložené pokuty a za zaplacené pokuty na správním oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav za období 2012–2017.

Dílčím cílem je zhodnocení součinnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a správního oddělení Městského úřadu Písek, a to s městskou policií a Policií ČR s ohledem na zefektivnění přestupkového řízení. Dále zhodnocení funkčnosti registru přestupků, jeho kladů a záporů, a to rovněž v Mladé Boleslavi a Písku.

2.2 Metodika

V teoretické části bakalářské práce bude použita metoda výkladu práva. Bude provedena literární rešerše související s problematikou přestupků, přestupkového řízení, správního řádu. Bude využito odborné literatury pojednávající o daném tématu. Dále budou využity komentáře a úplná znění zákonů s komentáři.

V praktické části bude provedena statistická analýza přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku spáchaných v Mladé Boleslavi v období 2012–2017 a dále bude provedeno zhodnocení přínosu zavedení registru přestupků pro činnost správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav. Dále bude provedena finanční analýza nákladů a výnosů správního oddělení v Mladé Boleslavi za období po funkčnosti registru přestupků. U obcí, za které je Magistrát města Mladá Boleslav pověřen k projednávání přestupků, bude analyzován a zhodnocen dopad těchto pověření na činnost a ekonomiku správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav. Zjištěné údaje budou zpracovány do tabulek a výsledky porovnání pomocí řetězových indexů budou graficky zpracovány a popsány.

Dále budou uskutečněny řízené rozhovory s oprávněnými úředními osobami na správním oddělení v Mladé Boleslavi a Písku. Průzkum bude zaměřen na zjištění spolupráce a zajištění součinnosti správního orgánu s Policií ČR a městskou policií a dále

na zhodnocení využití centrální evidence přestupků. Všechny odpovědi těchto rozhovorů z obou úřadů budou zaznamenány a poté porovnány a vyhodnoceny. Na základě tohoto budou navržena možná opatření, která by napomohla ke zlepšení efektivity práce, k lepšímu předávání informací a rozšíření spolupráce s městskou policií a Policií ČR. Na závěr bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých zjištění.

3 Teoretická východiska

3.1 Legislativní úprava přestupků v České republice

Obecně platným předpisem pro celý rozsah správního řízení je správní řád, tj. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Definuje základní zásady činnosti správních orgánů a upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy.² Správní řád však neobsahuje konkrétní specifika, která se týkají konkrétní problematiky. Ta jsou uvedena jednak v zákonech, ale i nižších právních předpisech a nařízeních. Správní řád byl využíván ke speciálním zákonům subsidiárně tedy podpůrně. Jako první pojem přestupek upravoval zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl účinný od 1. 7. 1961, kdy řešil veškeré přestupkové jednání v té době aktuální. Zákon obsahoval ustanovení, postupy a sankce, z nichž některá přetrvala dodnes.³ Od 1. 7. 1990 byl nahrazen zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravoval jak celý proces přestupkového řízení, tak i skutkové podstaty přestupků. Přestože byl několikrát novelizován, platil až do 30. 6. 2017.

Nově jím je zákon 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, který je podstatou této práce. Tento zákon změnil jak hmotnou, tak procesní oblast řešení přestupků. Největší změnou je skutečnost, že dříve přestupkový zákon řešil komplexně jak procesní řízení, tak i skutkové podstaty přestupků. Nyní je však tento zákon rozdělen do dvou zákonných úprav, kdy zákon o odpovědnosti za přestupky upravuje procesní řízení a zákon o některých přestupcích upravuje skutkové podstaty přestupků. Hlavním přínosem nového zákona je tedy jeho komplexnost. Dřívější zákon nebyl jednotný. Často se muselo dovozovat z trestního práva, judikatury a správního řádu. Toto váhání odpadlo a nový zákon jasně sjednocuje procesní pravidla a jejich aplikaci u různých správních orgánů.

Další výraznou změnu přinesly nové zákony tím, že zákon upravuje odpovědnost za spáchání přestupků nejen fyzických osob ale i fyzických osob podnikajících

² HRABÁK, J. *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 2018, s. 16.

³ Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů, § 1. [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-60](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-60).

či právnických osob spolu komplexně. Na tyto přestupky, dříve správní delikty, nešlo dřívejší procesní právní úpravu použít a musely se řešit pomocí subsidiárního zákona, tedy správního řádu. Ten navíc ani zdaleka neupravoval vše, co bylo pro řízení o těchto deliktech potřebné. To, že se přestupky fyzických osob, právnických osob a fyzicky podnikajících osob projednávají pouze podle jednoho zákona, je jedna z výhod nově účinného zákona.

Změna proběhla rovněž i v délce promlčecí doby. Promlčecí doba u přestupku činí jeden rok a u přestupku, jehož horní hranice je alespoň 100 000 Kč, činí tři roky. Promlčecí doba se přerušuje oznámením o zahájení řízení o přestupku, nebo vydáním rozhodnutí, ve kterém je obviněný uznán vinným a vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání. Přerušením promlčecí doby začíná běžet promlčecí doba nová. Pokud došlo k přerušení doby, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání. Jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání.⁴ Tím se tedy lhůta k projednání a vyřešení přestupku protáhla, kdy v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, byla promlčecí lhůta pouze jednoletá a přerušovala se pouze o určitou dobu, která byla v zákoně taxativně uvedena.⁵

Změna nastala také v ukládání sankcí. Přestupkový zákon dříve upravoval jednu ze sankcí, a to zákaz pobytu. Tato sankce se v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich již nevyskytuje, byla zrušena, avšak místo ní zákon upravuje sankci novou, a to zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Tuto sankci lze uložit pouze právnické osobě a osobě fyzicky podnikající. Zveřejnění rozhodnutí se provádí zveřejněním ve veřejném sdělovacím prostředku a vyvěšením na úřední desce. Zveřejňuje se pouze výroková část, a to po nabytí právní moci, správní orgán však musí dbát na to, aby zásah do soukromí byl přiměřený závažnosti přestupku.⁶ Zvýšily se také maximální výše sankcí u jednotlivých přestupků. Je sledována recidiva páčání přestupků, a pokud se pachatel dopustí opakovaného přestupku stejného ustanovení, maximální výše možné pokuty se ještě navýší.

⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 32 odst. 1, 2. [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.

⁵ Zákon č. 200/1990250/2016 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 20 odst. 1. [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>.

⁶ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 50 odst. 1-3. [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.

Vedle správního trestu může správní orgán, dovoluje-li to zákon, uložit i ochranné opatření, konkrétně se jedná o zabránění věci nebo náhradní hodnoty a omezující opatření. Ochranná opatření má zabránit pachatelům k přestupkové recidivě, mají tedy preventivní funkci. Z důvodu zrušení sankce zákazu pobytu lze uložit fyzické osobě omezující opatření. To má zabránit, aby se pachatel dopouštěl přestupků, které se vážou na určitý typ míst. „*Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování.*“⁷ Musí však existovat přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a uloženým omezujícím opatřením, které musí být přiměřené povaze a závažnosti přestupku a osobním poměrům pachatele. Omezující opatření lze uložit spolu se správním trestem a na dobu nejdéle 1 roku. Správní orgán má na dodržování omezujícího opatření dohlížet.

Jedna z dalších podstatných změn od dřívější právní úpravy je v podobě přestupku proti občanskému soužití a majetku, a to při spáchání přestupku osobou blízkou a dále u přestupku urážky na cti. Dříve osoba, která byla uražena, nebo osoba blízká, musela podat návrh na projednání. Podáním návrhu bylo řízení zahájeno a tato osoba se stala účastníkem řízení se všemi právy. Pokud se spáchání přestupku neprokázalo, tato osoba byla nucena zaplatit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. V zákoně o odpovědnosti za přestupky to již takto nefunguje. Pro projednání je třeba podat souhlas s projednáním, kdy po podání souhlasu se v řízení pokračuje ze zákona. Osoba podávající souhlas se nazývá osoba přímo postižená spácháním přestupku a je účastníkem řízení, avšak s omezenými právy, jako například s nemožností práva se odvolat. Pokud se přestupek neprokáže, osoba přímo postižená spácháním přestupku již nemusí hradit náklady řízení, tyto nehradí nikdo. Toto je sice dobré řešení pro účastníky řízení, avšak horší již pro správní orgány. Díky tomuto v dřívější právní úpravě povinnost nést náklady správního řízení v případě neprokázání viny odradilo část oznamovatelů, aby v případě, že neměli dostatek důkazů na své straně, návrh nepodávali. Rovněž však velmi vzrostla administrativa správních orgánů. Pokud u těchto přestupků souhlas s projednáním nebyl podán, je nutné vyhotovit usnesení o odložení, a to je zasláno osobám postiženým spácháním přestupku a podezřelému, kdy se čeká se na uplynutí 15denní lhůty na odvolání.

⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 55 odst. 1. [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250).

Problém nastává u podezřelého, neboť kolikrát do doby oznámení usnesení o odložení ani netušil, že osoba přímo postižená spácháním přestupku věc oznámila. Oznámením usnesení o odložení věci není chráněn oznamovatel přestupku, který si časem rozmyslí danou věc projednat, neboť může mít strach z následné reakce podezřelého.

Jako pozitivum nově účinného zákona je nutné zmínit, že tento reagoval na předchozí právní úpravu, která zakazovala řešit opakované spáchání přestupků uložením příkazu na místě, dříve využívané jako tzv. blokové řízení. Jednalo se o opakované krádeže, porušování veřejného pořádku a vyhlášek města, kdy nebylo možné věc vyřešit v blokovém řízení, pokud přestupky byly spáchány do 12 měsíců od právní moci rozhodnutí o stejném přestupku. Správní orgány byly zahlcovány novými oznámeními přestupků, zaslaných policií, neboť zákon tyto přestupky zakazoval opakovaně řešit na místě v blokovém řízení. Tento zákaz byl nyní zrušen a zákon ho již nezakazuje. Problémem je ovšem neinformovanost policie, kdy ze zkušenosti zejména městské policie, tato oznamuje správnímu orgánu přestupky s odůvodněním, že nebylo možné na místě věc ukončit uložením bloku v příkazním řízení na místě, neboť pachatel byl již pravomocně uznán vinným ze stejného ustanovení za posledních 12 měsíců.

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je značně inspirován trestním řádem, kdy i z trestního práva tento zákon převzal nové pojmy. Jedná se například o osoby, které se mohou dopustit spáchání přestupku proti majetku, a to organizátor, návodce a pomocník.⁸ Účelem zavedení dalších účastníků možných spáchat přestupek je snaha předcházet dalšímu páchání přestupků, neboť v současné době přestupky proti majetku značně narůstají. Z tohoto důvodu bylo zavedeno i trestání též pokusu přestupku, kdy pokus spáchání přestupku je stejně trestný jako přestupek dokonáný. Pokusem přestupku se rozumí jednání fyzické osoby, právnické i podnikající fyzické osoby, které bezprostředně směřuje k dokonání přestupku a k jeho dokonání nedošlo. Ke vzniku odpovědnosti za pokus u fyzické osoby je třeba, aby se pokusu dopustila v úmyslu přestupek spáchat. U právnické osoby postačí, že jednání právnické osoby bezprostředně směřovalo k dokonání přestupku. Odpovědnost za pokus zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustil od dokonání přestupku a odstranil nebezpečí, které hrozilo.⁹ I toto by mělo působit represivně. Všechny tyto pojmy definuje trestní zákoník. Převážná většina

⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 13 odst. 4. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250).

⁹ Tamtéž, § 6.

všech přestupků má své korespondující trestné činy, u kterých je rozhodující závažnost protiprávního jednání, v případě přestupků proti majetku je to výše způsobené škody.¹⁰ V poslední době se však dle statistik počet přestupků navyšuje, zatímco počet trestných činů klesá. Je to z důvodu, že trestné činy jsou velmi často překvalifikovány na přestupek.

3.1.1 Vymezení pojmu přestupek

„Přestupkem je podle ustanovení § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“¹¹ Přestupek představuje obecně méně škodlivou kategorii protiprávního činu než trestný čin. V řízení o přestupku rozhoduje správní orgán o vině pachatele přestupku a o správním trestu za spáchaný přestupek. Řízení o přestupcích je proto svou povahou sankční správní řízení. Toto rozhodování má veřejnoprávní povahu, kdy stát, vyjma některých případů, ve veřejném zájmu projednává protiprávní jednání naplňující znaky skutkových podstat přestupků.

Přestupek je vymezen dvojím způsobem a to pozitivně (přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem) nebo negativně (nejde-li o trestný čin). Nově již není obecným znakem přestupku vždy zavinění, a to s ohledem na rozdílné podmínky odpovědnosti za přestupek fyzické osoby, právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby.¹² Přestupek lze tedy charakterizovat tak, že se musí jednat o společensky škodlivý protiprávní čin, musí být jako přestupek v zákoně výslovně označen, musí vykazovat znaky stanovené zákonem a nesmí jít o trestný čin.¹³

3.1.2 Znaky přestupku

Zákon výslovně definuje, že přestupkem může být jen škodlivý protiprávní čin, který je zákonem za přestupek výslovně uveden a vykazuje stanovené znaky. Jedná

¹⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 42 odst. 1-2. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250).

¹¹ Tamtéž, § 5.

¹² JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 51.

¹³ ONDRUŠOVÁ, M. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. 2017, s. 63.

se v podstatě o vyjádření materiálně – formálního pojetí přestupku, kdy platí, že všechny pojmové znaky musí být naplněny zároveň.¹⁴

Prvním formálním obecným znakem přestupku je protiprávnost, která znamená, že jednání je v rozporu s právem a porušuje povinnost vyplývající ze zákona nebo uloženou na jeho základě. Ve skutkové podstatě přestupku může být tento znak uveden výslovně jako například neoprávněně či nedovoleně, ale nemusí to být podmínkou.¹⁵ Chybí-li znak protiprávnosti, nelze odpovědnost za přestupek vyvozovat, protože se pak jedná o dovolené jednání, které ačkoliv se svými znaky podobá přestupku, nenaplňuje skutkovou podstatu přestupku a není ani škodlivé pro společnost. Přestupkem proto nemůže být jednání, které formálně přestupku odpovídá, ale není dána jeho protiprávnost.¹⁶

Druhým formálním obecným znakem je trestnost, která znamená, že se spácháním přestupku zákon spojuje hrozbu správního trestu. Tento pojem je obecně spjat s odpovědností za přestupek.

Třetím formálním obecným znakem je přestupková způsobilost, která znamená, že fyzická osoba, právnická nebo podnikající fyzická osoba je způsobilá být pachatelem přestupku, respektive je schopna být subjektem povinností, které vzniknou v důsledku porušení povinnosti, ale je také schopna tyto povinnosti právně relevantně porušit. V případě fyzické osoby je tímto znakem věk pachatele a jeho přičetnost. V případě podnikající fyzické osoby se na ní vztahuje přestupková způsobilost fyzické osoby a splnění dalších podmínek stanovených zákonem. V případě právnické osoby vzniká přestupková způsobilost ve většině případů jejím zapsáním do veřejného rejstříku.¹⁷

Čtvrtým formálním obecným znakem je výslovné označení společensky škodlivého protiprávního činu za přestupek v zákoně.

Přestupky však mají nejen formální obecné znaky, ale i formální typové znaky přestupku. Prvním typovým znakem je objekt přestupku, zákonem chráněný zájem a je vymezen v jednotlivých zákonech stanovících skutkové podstaty přestupků. Objektem

¹⁴ ONDRUŠOVÁ, M. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou. 2017, s. 63.

¹⁵ KUČEROVÁ, H. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. 2017, s. 169.

¹⁶ JEMELKA, L. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář. 2017, s. 53.

¹⁷ Tamtéž, s. 53-54.

skutkové podstaty přestupku je vymezený společenský zájem, k jehož porušení nebo ohrožení mělo dojít a který je základem pro jeho kvalifikaci v jiném zákoně.¹⁸

Druhým formálním typovým znakem je objektivní stránka přestupku, kterou se rozumí porušení určité právní povinnosti vážící se ke konkrétně vymezenému objektu. Obligatorními znaky objektivní stránky jsou jednání, následek a příčinný vztah, který představuje vztah mezi protiprávním jednáním jako příčinou a škodlivým následkem, který je právě tímto jednáním vyvolán.¹⁹

Třetím formálním typovým znakem je subjekt přestupku, což je vymezení pro pachatele přestupku. Obecným subjektem přestupku, tj. obecným pachatelem přestupku může být za určitých podmínek fyzická osoba, právnická osoba a podnikající fyzická osoba.

Čtvrtým typovým znakem, jenž se vztahuje pouze na fyzické osoby, je subjektivní stránka přestupku, což je subjektivním předpokladem správně-právní odpovědnosti fyzické osoby. Odpovědnost za přestupek můžeme definovat jako odpovědnost za zaviněné protiprávní jednání konkrétní fyzické osoby. To znamená, že bez zavinění není přestupku. Zavinění můžeme definovat jako vnitřní psychický stav pachatele přestupku k protiprávnímu jednání a jeho následku. Zavinění je tvořeno dvěma složkami: složkou vědění a složkou vůle, které určují formu zavinění. Zákon o přestupcích rozlišuje dvě formy, a to zavinění úmyslné a z nedbalosti. Tyto formy dále rozlišujeme na úmysl přímý a nepřímý a nedbalost vědomou a nevědomou. Existence složky vůle je předpokladem pro zavinění úmyslné. Úmyslné zavinění tedy musí být tvořeno jak složkou vědění, tak i složkou vůle, zatímco zavinění nedbalostní složku zavinění postrádá.²⁰ „*Nedbalost nelze ztotožňovat s opomenutím, protože jednání z nedbalosti lze uskutečnit jak konáním, tak opomenutím. Pro nedbalost vědomou i nevědomou je společné, že chybí složka vůle, protože pachatel nechce následek způsobit ani není s jeho způsobením srozuměn.*“²¹ Obecně platí, že úmyslné zavinění je závažnější než nedbalost nevědomá. Správní orgán by tedy měl posoudit, jaká forma zavinění souvisí se spáchaným přestupkem. Míru

¹⁸ KUČEROVÁ, H. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou*. 2017, s. 45.

¹⁹ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 55.

²⁰ Tamtéž, s. 57.

²¹ PRÁŠKOVÁ, H. *Nové přestupkové právo*. 2017, s. 130.

zavinění může ovlivnit řada okolností, například rozrušení pachatele, jeho příprava na spáchání přestupku, promyšlenost přestupku.

Posledním znakem přestupku je materiální znak. Je to již zmiňovaná společenská škodlivost činu. Na rozdíl od předchozí právní úpravy není v současném platném znění zákona pojem škodlivost vymezen. Za společenskou škodlivost můžeme i nadále považovat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného státem.²²

Oproti předchozí právní úpravě přestupkového zákona se rozsah skutkových podstat značně zúžil. Přestupky, které dříve byly součástí zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů, již současná právní úprava zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, neřeší, kdy k řešení slouží speciální zákony upravující přestupky. Jmenovitě jsou tedy v uvedeném zákoně řešeny přestupky dle ustanovení § 2, a to přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy.²³ Dle ustanovení § 3 jsou to přestupky na úseku všeobecné vnitřní správy, přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě jsou uvedeny v ustanovení § 4. Nejvíce porušované ustanovení jsou přestupky vedené dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a to konkrétně přestupky proti veřejnému pořádku dle ustanovení § 5, dále přestupky proti občanskému soužití dle ustanovení § 7 a přestupky proti majetku dle ustanovení § 8. Dále ne tak již často porušovaný přestupek je přestupek křivého vysvětlení dle ustanovení § 6, přestupky na úseku podnikání dle ustanovení § 9, přestupky na úseku porušování práv k obchodní firmě dle ustanovení § 10 a poslední přestupky na úseku zdravotnictví dle ustanovení § 11.²⁴ Nejčastěji porušovanými přestupky jsou tak přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku. Skutkové podstaty jsou upraveny ve velké většině shodně jako v již neplatném přestupkovém zákoně, avšak největším rozdílem je fakt, že pachatelem těchto přestupků již nemusí být pouze fyzická osoba, jako tomu bylo dříve, ale mohou je spáchat také právnické osoby a fyzické podnikající osoby. Právní úprava je přitom založena na objektivní odpovědnosti právnické osoby, či fyzické

²² JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 59.

²³ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 52.

²⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. § 5-10. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

podnikající osoby. U těchto osob se tedy na rozdíl od osob fyzických neposuzuje zavinění, tedy to, zda byl přestupek spáchán z nedbalosti, nebo úmyslně.

3.1.3 Shrnutí

Přestupek představuje obecně méně škodlivou kategorii protiprávního činu než trestný čin. V řízení o přestupku rozhoduje správní orgán o vině pachatele přestupku a o správním trestu za spáchaný přestupek. Řízení o přestupcích je proto svou povahou sankční správní řízení. Aby byla naplněna podstata přestupku, musí se jednat o společensky škodlivý protiprávní čin, jenž musí být v zákoně výslovně označen, a musí vykazovat znaky stanovené zákonem, přičemž nesmí jít o trestný čin.

Dříve jednotný přestupkový zákon upravoval jak skutkové podstaty přestupků, tak i celé procesní řízení, nyní se nový zákon rozdělil do dvou zákonů, a to do zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Zákon č. 250/2016 Sb. upravuje celé procesní řízení a zákon č. 251/2016 Sb. upravuje skutkové podstaty přestupků vyskytující se na různých úsecích veřejné správy, včetně druhu a výše správních trestů, které lze za jejich spáchání uložit.²⁵ Oproti předchozí právní úpravě přestupkového zákona se rozsah skutkových podstat značně zúžil. Přestupky, které dříve byly součástí zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů, již současná právní úprava nevymezuje, tyto jsou upraveny v jiných speciálních zákonech.

Největší změnou oproti dřívější úpravě je skutečnost, že pachatelem přestupků může být nejen fyzická osoba, ale i právnická osoba či fyzicky podnikající osoba. V zákoně jsou jasně vymezeny typy přestupků, kterých se která osoba může dopustit.

Změna přinesla do přestupkového práva rovněž nové pojmy, které dosud české přestupkové právo neznalo. Rovněž se současný přestupkový zákon přiblížil trestnímu zákoníku, kdy například upravuje osoby, které se dopustí spáchání přestupku jako například organizátor, návodce a pomocník. Účelem zavedení dalších účastníků možných spáchat přestupek je zcela snaha předcházet dalšímu páčání přestupků. Rovněž bylo zavedeno i trestání též pokusu přestupku, kdy pokus spáchání přestupku je stejně trestný jako přestupek dokonáný. I toto by mělo působit represivně. Všechny tyto nové skutečnosti vycházejí z trestního zákoníku.

²⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 1. [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

Změna proběhla i v oblasti sankcí. Nejen, že se u všech přestupků zvýšily nejvyšší možné hranice pokuty, byla jedna ze sankcí ze zákona vypuštěna, a to sankce zákaz pobytu. Namísto toho je upravena nová sankce, kterou je zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Zákaz pobytu byl nahrazen ochranným opatřením jakožto omezující opatření. Omezující opatření lze uložit pouze fyzické osobě, musí být přímá souvislost mezi přestupkem a uloženým omezujícím opatřením a dále musí být přiměřené povaze přestupku.

Jedna z dalších podstatných změn od dřívější právní úpravy je v podobě přestupku proti občanskému soužití a majetku, pokud jej spáchá osoba blízká a dále také u přestupku urážky na cti. Tyto přestupky se mohou projednávat pouze na základě podaného souhlasu s projednáním. Pokud přestupce není uznán vinným, osoba přímo postižená spácháním přestupku, která je sice účastníkem řízení, avšak s omezenými právy, není povinna uhradit náklady řízení. V dřívější úpravě přestupkového zákona se nepodával souhlas s projednáním, ale návrh na projednání. Ten, kdo návrh podal, byl v pozici navrhovatele a měl veškerá práva jako obviněný. Pokud byl však přestupek zastaven, navrhovatel musel platit náklady řízení. Pokud tak nebylo možné přestupek jednoznačně prokázat, odrazovala tato skutečnost potenciální navrhovatele od projednávání zbytečných přestupků. V současné úpravě se i při projednání předmětného přestupku a jeho následného zastavení řízení náklady řízení osobě přímo postižené neukládají. I proto jsou souhlasy často podávány zbytečně a správní orgány jsou tak více zatěžovány.

Jako pozitivum nově účinného zákona lze uvést reakci na předchozí právní úpravu, která zakazovala řešit opakované spáchání přestupků uložením příkazu na místě dříve tzv. blokové řízení. Jednalo se o opakované krádeže, porušování veřejného pořádku a vyhlášek města, kdy nebylo možné věc vyřešit v blokovém řízení, pokud přestupky byly spáchány do 12 měsíců od právní moci rozhodnutí o stejném přestupku. Správní orgány byly zahlcovány novými oznámeními přestupků zaslaných policií, neboť zákon tyto přestupky zakazoval opakovaně řešit na místě v blokovém řízení. Tento zákaz byl nyní zrušen a zákon ho již nezakazuje. Problémem je ovšem neinformovanost policie, a to zejména městské policie, která často oznamuje správnímu orgánu přestupky s odůvodněním, že nebylo možné na místě věc ukončit uložením bloku v příkazním řízení na místě, neboť pachatel byl již pravomocně uznán vinným ze stejného ustanovení za posledních 12 měsíců.

Podle statistik v posledních letech počet trestných činů klesá. Děje se tak ale zejména proto, že spousta trestných činů je překvalifikována na přestupek. Počet přestupků tudíž oproti tomu tedy stále roste, přičemž jedním z důvodů je i tento fakt. Častá zkušenost správního orgánu hovoří o tom, že i když protiprávní jednání naplňuje podstatu trestného činu, bývá často správnímu orgánu věc vrácena a kvalifikována jako přestupek. Tím zatíženost správních orgánů roste.

3.2 Přestupky proti veřejnému pořádku

Přestupky proti veřejnému pořádku upravuje ustanovení § 5 odst. 1 až 6 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kdy v tomto ustanovení zákon upravuje jednotlivé konkrétní skutkové podstaty přestupků. Přestupky proti veřejnému pořádku jsou v praxi řešeny poměrně často, neboť chrání veřejný pořádek.²⁶ Přestupky v tomto ustanovení navazují na původní právní úpravu zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, kdy převzal do ustanovení § 5 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích pouze skutkové podstaty obsažené v ustanovení § 47 a to ještě ne všechny, neboť některé přešly do jiných speciálních zákonů²⁷. Toto ustanovení zákonodárce rozlišil podle druhu osoby, která se přestupku může dopustit, kdy se ho může dopustit jak fyzická osoba, tak i osoba právnická i osoba podnikající fyzická.

3.2.1 Přestupky proti veřejnému pořádku obecně

Objektem skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku podle § 5 zákona o některých přestupcích je veřejný pořádek, druhovým objektem je pak zejména zájem na ochraně nočního klidu, mravnosti, čistoty a obecního užívání veřejného prostranství, veřejně přístupných objektů a veřejně prospěšných zařízení, úklidu veřejného prostranství.

Veřejný pořádek je tzv. „neurčitý právní pojem, avšak můžeme ho definovat, jako souhrn pravidel jednání a chování lidí na veřejnosti. Tato pravidla nemusí být výslovně formulována v právních normách, a nelze je proto obecně vyjádřit, nebo jsou v právních normách výslovně obsažena, jako i v normách mimoprávních, jejich dodržování a zachovávání je však podle obecného přesvědčení, zvyklostí a mínění převažující většiny lidí v určité společnosti podmínkou spořádaného a poklidného soužití lidí s ohledem

²⁶ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 74.

²⁷ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 89.

na konkrétní čas a místo“.²⁸ Další definice veřejného pořádku uvádí, že se jedná o označení souboru pravidel, která jsou obsažena v právních předpisech i normách nepravvní povahy, jejichž dodržování je podle mínění většiny obyvatel v dané době a místě podmínkou klidného a spořádaného soužití. Veřejným pořádkem je také stav společnosti, který těmto normám odpovídá.²⁹

V souvislosti s výkladem pojmu veřejný pořádek je třeba zmínit, že k narušení veřejného pořádku může dojít i takovým jednáním, k němuž nedochází na veřejnosti, ale v soukromí, pokud následek takového jednání narušuje veřejný pořádek. Ve všech případech spáchání tohoto přestupku lze uložit jako správní trest pokutu a omezující opatření.

U většiny přestupků proti veřejnému pořádku postačí zavinění z nedbalosti, pouze v jednom přestupku je potřeba úmyslného zavinění, a to u přestupku zničení, poškození, znečištění nebo neoprávněné odstranění, změna, zakrytí nebo přemístění turistické značky nebo jiného orientačního označení spáchaný fyzickou osobou. Tento přestupek není jako jediný evidován v registru přestupků, všechny ostatní se zapisují a je sledována jejich recidiva. Některé přestupky dle tohoto ustanovení mají korespondující trestný čin.

3.2.2 Přestupky proti veřejnému pořádku fyzických osob

Zákonná úprava vymezuje několik druhů přestupků proti veřejnému pořádku, jichž se může dopustit pouze fyzická osoba. Může jím být například **neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci**, jenž je řešeno v ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o některých přestupcích.³⁰ V tomto případě je zde chráněným objektem řádný výkon veřejné správy, resp. potřeba respektování autority úřední osoby. Kdo je úřední osobou stanoví § 127 odst. 1 trestního zákoníku. Úřední osobou je i mimo jiných příslušník policie při výkonu své činnosti.³¹ Musí jít o výzvu, kterou veřejný činitel učinil při výkonu své pravomoci dané mu zákonem a musí být určitá. Výzvou se na základě zákonného zmocnění ukládá povinnost něco konat, něčeho se zdržet nebo něco strpět. Splnění výzvy však nesmí bránit žádná překážka. Neuposlechnutí výzvy tudíž spočívá v nesplnění

²⁸ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1013.

²⁹ MATES, P., WOKOUN, R. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 2001, s. 200.

³⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 3 písm. b). [online]. [cit. 2019-02-10]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

³¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 127 odst. 1. [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

povinností, která byla výzvou uložena. Vyzvaná osoba má povinnost podrobit se výkonu pravomoci úřední osoby bez ohledu na soukromý názor. Je-li přesvědčena, že tímto jednáním bylo porušeno její právo či byla způsobena škoda, může se proti takovému postupu úřední osoby bránit jiným, avšak zákonným způsobem. Nejčastější případ spáchání tohoto přestupku je situace, kdy policista vyzve osobu „jménem zákona zanechte svého protiprávního jednání“ a dotyčná osoba svého jednání nezanechá a stále v něm pokračuje. Za tento druh přestupku lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč a uložit omezující opatření.³²

Dalším případem může být **znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci**. Tento přestupek je upraven v ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích.³³ Toto je oproti znění již neplatného přestupkového zákona úplně nová skutková podstata. Účelem zavedení tohoto přestupku je ochrana zájmu na udržení vážnosti a autority orgánů veřejné moci, jednajících prostřednictvím příslušníků úředních osob, ať se jedná o policisty, zaměstnance obecních úřadů či pracovníky úřadu práce, sociálních odborů atd. Tyto osoby jsou v každodenním styku s občany, kdy mnohdy musí často čelit urážkám a napadání těchto občanů. Úřední osoba tedy z titulu své funkce neztrácí základní lidská práva, jako mají ostatní neúřední osoby.³⁴ Jedná se například o urážení všech zasahujících policistů při jejich činnosti. V tomto případě jako korespondující trestný čin připadají do úvahy trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby dle ustanovení § 323 až 327 trestního zákoníku³⁵. I za tento druh přestupku lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč a uložit omezující opatření.

K dalšímu lze uvést **maření vykázaní ze společného obydlí**. Tento přestupek je upraven v ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona o některých přestupcích.³⁶ „*Tohoto přestupku se dopustí osoba, která maří vykázaní ze společného obydlí provedené podle zákona o Policii České republiky nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření ve věci*

³² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. a). [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

³³ Tamtéž, § 5 odst. 1 písm. b).

³⁴ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1016.

³⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 323-327. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

³⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. c). [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

ochrany proti domácímu násilí podle zákona o zvláštních řízeních soudních.“³⁷ V případě přestupku musí jít však o jednání, které není závažné nebo opakované. V takovém případě by se již jednalo o trestný čin, a to o maření vykazání dle ustanovení § 337 odst. 2 trestního zákoníku³⁸. V případě tohoto přestupku lze uložit pokutu až do výše 20 000 Kč a uložit omezující opatření.

Občasným projednávaným přestupkem je i **vzbuzení veřejného pohoršení**, a to dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) zákona o některých přestupcích.³⁹ Chráněným objektem je zde ochrana veřejného pořádku spočívající v ochraně mravnosti. Z důvodu, že veřejné pohoršení je taktéž neurčitým právním pojmem, musí si jeho obsah každý správní orgán vymezit sám a vyhodnotit, zda konkrétní skutkovou situaci lze pod takto vymezený pojem podřadit. Soudní judikatura vymezila tento pojem pomocí tří definičních znaků a to, že přestupek musí být spáchán veřejně, na místě veřejně přístupném. Druhým znakem je fakt, že jednání osoby mohlo pohoršovat dotčené osoby, přičemž v případě přestupku musí být pohoršeny minimálně 3 osoby. A posledním třetím znakem je skutečnost, že předmětné jednání bylo pohoršující pro současnou společnost, tedy zda je v rozporu s mravností, na které se shoduje současná společnost v místě a čase.⁴⁰ Jako korespondující trestný čin by připadal do úvahy trestný čin výtržnictví dle ustanovení § 358 trestního zákoníku.⁴¹ Za tento přestupek lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč a uložit omezující opatření.⁴²

Přestupkem pouze fyzické osoby může být i **maskování obličeje během organizovaného sportovního utkání**. Přestupek je upraven v ustanovení § 5 odst. 1 písm. j) zákona o některých přestupcích.⁴³ Tohoto přestupku se dopustí fyzická osoba tím, že cestou na organizované sportovní utkání, v místě takového utkání nebo cestou zpět z takového utkání, má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím její

³⁷ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1018.

³⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 337 odst. 2. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

³⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. e). [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁴⁰ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 79.

⁴¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 358. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

⁴² JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1027.

⁴³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. j). [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

identifikaci. Ačkoliv má nošení masek na sportovní utkání dlouholetou tradici, jde o činnost, kterou stát a priori zakazuje. Důvodem je, že tato místa navštěvují krom pořádaných návštěvníků i problémoví jedinci, kteří se dopouštějí protiprávního jednání. Zájmem je tyto jedince trestat, avšak kvůli tomu, že jsou jejich obličeje zahaleny kapucemi nebo šálami, šátky či kuklou, šance na jejich potrestání se snižuje.⁴⁴ K naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku je třeba vymezit časový rozsah možnosti spáchání přestupku. Podle Jemelky se „*časové období rozumí cestou na organizované sportovní utkání, v místě utkání a cesta zpět. Cestu na sportovní utkání lze tedy brát celé období od svého bydliště až do místa sportovního utkání. Může se jednat například o cestu hromadou dopravou. Období v místě utkání lze považovat období, kdy osoba vstoupí do sportovního zařízení. Za cestu zpět se rovněž rozumí cesta zpět z takového utkání, a to až do místa svého bydliště.*“⁴⁵ Tohoto přestupku se však dopustí pouze osoba, která má zakrytý obličej, kdy osobu nelze identifikovat. I za tento druh přestupku je možné uložit pokutu až do výše 10 000 Kč a uložit omezující opatření.

3.2.3 Přestupky proti veřejnému pořádku bez omezení

Zákonná úprava rovněž vymezuje několik druhů přestupků proti veřejnému pořádku, jichž se může dopustit jak fyzická osoba, tak i právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Jednou ze známých forem je přestupek dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. a) zákona o některých přestupcích⁴⁶ a to **rušení nočního klidu**. Zákon definuje, co se rozumí dobou nočního klidu. Noční klid začíná od 22:00 hodiny večerní a končí 6:00 hodinou ranní. Podle § 5 odst. 6 zákona o některých přestupcích mohou „*obce i vydat obecně závaznou vyhláškou, v níž jsou výslovně uvedeny stanovené výjimečné případy, a to zejména slavnosti nebo jiné pravidelné akce, kdy je doba nočního klidu zkrácena nebo při nichž nemusí být doba nočního klidu dodržována.*“⁴⁷ Přestupkem dle tohoto ustanovení jsou takové projevy, které jsou způsobilé porušit nebo ohrozit veřejný pořádek. Měření hluku se neprovádí, jeho přiměřenost posuzuje správní orgán sám, dle svého uvážení a na základě získaných podkladů. Za korespondující trestný čin by se v tomto případě mohl

⁴⁴ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 125.

⁴⁵ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1033.

⁴⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. a). [online]. [cit. 2019-02-15]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

⁴⁷ Tamtéž, § 5 odst. 6.

považovat opět trestný čin výtržnictví dle ustanovení § 358 trestního zákoníku.⁴⁸ Za tento přestupek lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.⁴⁹

Dalším častým jevem je **poškození nebo neoprávněné zabránění veřejného prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení**. Tyto přestupky jsou upraveny v ustanovení § 5 odst. 1 písm. g), odst. 2 písm. c) zákona o některých přestupcích.⁵⁰ Za poškození těchto míst či objektů nebo zařízení lze považovat i jejich částečné znehodnocení. Podmínkou naplnění skutkové podstaty však je, že nesmí dojít ke zničení předmětu přestupku. To už by se jednalo o přestupek proti majetku.⁵¹ Při výkladu pojmu zábor, je nutné vycházet z obecného výkladu, kdy zabrat něco obecně, znamená něco obsadit, něčeho se zmocnit. Zábor veřejného prostranství lze tedy brát jako konání, kterým někdo veřejné prostranství, které je přístupno každému bez omezení, dočasně obsadí, užívá. Tím dochází k omezení práva obecného užívání. Příkladem neoprávněného záboru veřejného prostranství může být například složení dříví na veřejném prostranství bez povolení, dále postavení stanu na veřejném prostranství mimo vyhrazená místa ke stanování a zřejmě nejčastějším případem je odstavení vozidla mimo pozemní komunikaci. Ve věci tohoto přestupku lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit i omezující opatření.⁵²

V méně častých případech bývá řešen přestupek zahrnující **zničení, poškození, znečištění nebo neoprávněné odstranění, změna, zakrytí nebo přemístění turistické značky nebo jiného orientačního označení**, a to dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. h), odst. 2 písm. d) zákona o některých přestupcích.⁵³ Turistické značky a jiné orientační označení nemají zákonnou definici. Lze tedy říci, že se jedná o značky, které informují o nějakém turistickém cíli. Dále se může jednat o značky v nemocnicích, které informují pacienty, kde se nachází jimi hledané pracoviště. Nejedná se však o značky dopravní, značky s názvy ulic a čísla domů. Tento přestupek není tak častý a jeho společenská nebezpečnost

⁴⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 358. [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

⁴⁹ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1029.

⁵⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. g), odst. 2 písm. c). [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁵¹ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 85.

⁵² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 3 písm. d). [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁵³ Tamtéž, § 5 odst. 1 písm. h), odst. 2 písm. d).

není tak velká, jako v ostatních přestupcích proti veřejnému pořádku. V tomto případě se jedná o přestupek, který se jako jediný ze všech přestupků na úseku veřejného pořádku vyžaduje zavinění úmyslné a jako jediný se nezapisuje do celostátní evidence přestupků a výše správního trestu, který může správní orgán za tento přestupek uložit, je nejnižší.⁵⁴ Za spáchání tohoto přestupku lze pachateli uložit pokutu do výše 5 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

Mnohem častěji bývá projednáván přestupek týkající se **porušení podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání**. Tento přestupek upraven v ustanovení § 5 odst. 1 písm. i), odst. 2 písm. e) zákona o některých přestupcích.⁵⁵ U tohoto přestupku jde zejména o to, aby se dodržovaly uložené podmínky. „*Podmínkami se rozumí pravidla či pokyny pro konání konkrétní akce a místo jejího konání. Mohou mít různou formu, kdy závisí na tom, kdo je vydává.*“⁵⁶ Pokud máme v podmínkách například v místech určených k rekreaci, že nesmíme vodit na tato místa psa, přestupku se dopustíme i tím, že psa na tato místa přivedeme. Za tento druh přestupku lze uložit pokutu do výše 10 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.⁵⁷

3.2.4 Shrnutí

Přestupky proti veřejnému pořádku jsou jedny z nejvíce porušovaných přestupků a jsou tedy nejvíce řešeny. S ohledem na četnost projednávání těchto přestupků v praxi je vzhledem k objektu, tj. veřejnému pořádku zvýšený zájem na potrestání pachatele. Veřejný pořádek je definován jako souhrn pravidel jednání a chování lidí na veřejnosti nebo určité zásady, na kterých celá společnost trvá. Dodržování a zachovávání těchto pravidel je podle obecného přesvědčení podmínkou spořádaného a poklidného soužití lidí. Jakkoliv je pojem veřejného pořádku spojen s veřejným prostorem, narušen může být nejen na veřejnosti, ale i v soukromí. Konáním však musí být narušen veřejný pořádek. Přestupky proti veřejnému pořádku naruší ochranu nočního klidu, mravnosti, čistoty a obecního užívání

⁵⁴ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 121.

⁵⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 5 odst. 1 písm. i), odst. 2 písm. e). [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁵⁶ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 123.

⁵⁷ ONDRUŠOVÁ, M. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. 2017, s. 308.

veřejného prostranství, veřejně přístupných objektů a veřejně prospěšných zařízení, úklidu veřejného prostranství. Jsou jasně vymezeny přestupky, kterých se mohou dopustit pouze fyzické osoby a dále přestupky, kterých se mohou dopustit jak fyzické osoby, tak i fyzické podnikající a právnické osoby. Přestupky, u kterých se nehledí na druh osoby páčající přestupek a jsou tedy u všech osob stejné, je přestupek rušení nočního klidu, dále přestupek poškození nebo neoprávněné zabránění veřejného prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, dále přestupek zničení, poškození, znečistění nebo neoprávněné odstranění, změna, zakrytí nebo přemístění turistické značky nebo jiného orientačního označení a poslední přestupek, porušení podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání. Přestupky, kterých se může dopustit pouze fyzická osoba, jsou přestupky neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci, maření vykázaní ze společného obydlí, vzbuzení veřejného pohoršení a maskování obličeje během organizovaného sportovního utkání. U všech přestupků proti veřejnému pořádku lze uložit jak pokutu, tak i omezující opatření. Výše pokut je odstupňována vzhledem k typové závažnosti jednotlivých právních povinností a oproti původní úpravě přestupkového zákona se horní hranice mírně zvýšila. Je otázkou, zda uložení pokuty v maximální výši a to 50 000 Kč, v případě spáchání přestupku záboru veřejného prostranství dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. g) zákona o některých přestupcích u fyzické osoby, je adekvátní. Tento přestupek je velmi často řešen, kdy ke spáchání přestupku nejčastěji dojde tím, že řidič zaparkuje své vozidlo na veřejném prostranství z důvodu, že nemá možnost, kde jinde zaparkovat, a učiní tak pouze na krátkou chvíli. Tento přestupek nemá žádnou společenskou škodlivost, avšak maximální výše uložené pokuty je nejvyšší ze všech možných uložených sankcí přestupků proti veřejnému pořádku. Proto je nutné ke každému přestupku přistupovat individuálně. Ostatní výše pokuty byly vznikem nového zákona o některých přestupcích navýšeny, kdy při ukládání výše pokut se správní orgán pohybuje spíše na spodní hranici výše pokuty. V případě pravomocného shledání viny se tyto přestupky zaevidují v rámci Informačního systému evidence přestupků mimo neoprávněné manipulace turistické značky nebo jiného orientačního označení. Ostatní přestupky jsou do evidence přestupků zapisovány a je sledována jejich recidiva, kdy v případě opakovaného spáchání přestupku proti tomuto ustanovení, je v případě uznání viny uložena pokuta vyšší.

3.3 Přestupky proti občanskému soužití

Přestupky proti občanskému soužití upravuje ustanovení § 7 odst. 1 až 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kdy v tomto ustanovení jsou upraveny jednotlivé konkrétní skutkové podstaty přestupků. Tyto přestupky byly převzaty z ustanovení § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, došlo však také ke změně jejich členění vzhledem k subjektu přestupku. Přestupku proti občanskému soužití se tedy může dopustit fyzická osoba, ale také právnická osoba a podnikající fyzická osoba. Opět se jedná o často projednávané přestupky, kdy je nutné zachování postihu tohoto přestupkového jednání, zejména vzhledem k chráněným zájmům jako je zdraví člověka, jeho osobnost a čest.⁵⁸

3.3.1 Přestupky proti občanskému soužití obecně

V této kategorii jsou definovány přestupky, které reagují na některé konfliktní situace v mezilidských vztazích. Může se jednat například o hádky mezi příbuznými, vyhrožování, šikanu, pomluvy či velmi časté sousedské spory. „*Občanské soužití je stejně jako veřejný pořádek neurčitý právní pojem. Obvykle je jím míněn určitý souhrn pravidel chování lidí, jejichž zachování je podle obecného názoru nutnou podmínkou spořádaného, harmonického soužití.*“⁵⁹ Pokud tato pravidla někdo nedodrží, porušuje nebo ohrožuje občanské soužití. Zvláštností některých těchto přestupků je, že k jejich projednání z moci úřední vyžaduje současný zákon součinnost osob přímo postižených. To znamená, že je nutné, aby tato osoba přímo postižená dala souhlas se zahájením řízení.⁶⁰ Jde o přestupky spáchané mezi osobami blízkými (ubližení na zdraví, vyhrožování újmou na zdraví, nepravdivé obvinění z přestupku, schválnost a jiné hrubé jednání). Dále se jedná o přestupek hrubé urážky na cti, kdy v tomto případě k zahájení řízení je vždy nutné podat souhlas, i když není spáchán mezi osobami blízkými. Kdo je osobou blízkou nám specifikuje občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 22 odst. 1. „*Osobou blízkou je tedy dle občanského zákoníku příbuzný v řadě přímé – což je například rodič, dítě, vnuk atd., dále sourozenec, manžel, partner. Dále se za osoby blízké považují i jiné osoby, a to osoby v poměru rodinném například strýc, bratranec, synovec, ale rovněž také osoby v poměru*

⁵⁸ ONDRUŠOVÁ, M. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou.* 2017, s. 125.

⁵⁹ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích.* 2018, s. 134.

⁶⁰ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi.* 2017, s. 96.

obdobném, což je například druh, snoubenec, poručník, pěstoun, budoucí osvojitel. Zvláštní skupinou osob blízkých jsou dále osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí, avšak ve všech případech je nutné, aby újmu, kterou by utrpěla jedna z těchto osob, druhá pociťovala jako újmu vlastní.⁶¹ Pokud je útok veden proti osobě mladší 18 let nebo byl-li přestupek důvodem vykázaní ze společného obydlí, není potřeba podání souhlasu, tyto přestupky se projednávají rovnou, ze zákona. Přestupky proti občanskému soužití se dále dělí podle druhu zavinění, a to z nedbalosti nebo úmyslně, kdy toto je jasně v zákoně stanoveno. Téměř všechny přestupky v tomto ustanovení mají korespondující trestné činy. U všech přestupků proti občanskému soužití je sledována jejich recidiva a po pravomocném uznání viny se evidují do evidence přestupků.

3.3.2 Přestupky proti občanskému soužití fyzické osoby

Nejčastějším případem přestupku na úseku občanského soužití bývá **ublížení na zdraví**, jehož se dopustí fyzická osoba tím, že jinému ublíží na zdraví. Jedná se o ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zákona o některých přestupcích.⁶² Pokud jde o pojem ublížení na zdraví, není opět zákonem definován, proto je nezbytné na tento přestupek hledět podle individuálních okolností každého případu. „Ublížením na zdraví se rozumí takový zásah do tělesné integrity poškozeného, který vyvolá stav poruchy zdraví nebo jiné onemocnění, které znesnadňuje obvyklý způsob života poškozeného, nikoliv však po delší dobu a který vyžaduje lékařského ošetření.“⁶³ Podmínkou tohoto přestupku je tedy nutnost lékařského ošetření, které je dokladováno. Tento přestupek nevyžaduje úmyslné zavinění, je postačující pouze zavinění z nedbalosti. Je to vždy na individuálním posouzení správního orgánu. Korespondujícím trestným činem je trestný čin ublížení na zdraví, a to dle ustanovení § 122 odst. 1 trestního zákoníku.⁶⁴ Hranice mezi přestupkem a trestným činem spočívá nejen v posouzení společenské škodlivosti, ale zejména Ove způsobeném následku, respektive ve změně na hmotném předmětu útoku, kterým je člověk. Aby byl čin specifikován jako trestný čin, je třeba posoudit zejména povahu poruchy zdraví nebo jiného onemocnění, intenzitu poruchy, jaké tělesné či duševní funkce

⁶¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 22 odst. 1. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89).

⁶² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. b). [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁶³ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 147.

⁶⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 122 odst.1. [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

byly porušeny a po jakou dobu a jakým způsobem byl znesnadněn obvyklý způsob života poškozeného. Pokud bude mít správní orgán pochybnosti o tom, jestli je ublížení na zdraví v daném případě přestupkem, předá věc bezodkladně i v průběhu řízení orgánu činnému v trestním řízení, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin. Přestupek je tedy předán na Okresní státní zastupitelství, kdy tam rozhodnou, jestli se opravdu jedná o trestný čin, či pouze o přestupek. Pokud usoudí, že se jedná o trestný čin, věc předá Policii ČR. V mnoha případech je věc na hranici přestupku a trestného činu, kdy však v drtivé většině je věc vyhodnocena státním zastupitelstvím jako přestupek a vrácena správnímu orgánu, a to i v případě, kdy například doba léčení napadené osoby po útoku přesáhla dobu 8 dnů. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 20 000 Kč a uložit omezující opatření.⁶⁵

Druhým rovněž často projednávaným přestupkem proti občanskému soužití bývá **vyhrožování újmou na zdraví**, a to dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) bod 1 zákona o některých přestupcích.⁶⁶ Vyhrožováním obecně rozumíme hrozbu pachatele způsobit v osobě vzbudit obavu. Nemusí se vždy jednat pouze o slovní výhrůžku, nýbrž může jít i o gesto, posunek, jimiž pachatel dává poškozené osobě jednoznačně najevo, že se má obávat. Obavou rozumíme tísnivý pocit z reálného nebezpečí, v tomto případě ublížení na zdraví. „*Újma na zdraví je však následkem ublížení na zdraví, kdy tedy vyhrožování újmou na zdraví je vlastně vyhrožování následkem jednání, jímž je ublížení na zdraví. Vhodnějším vymezením této formy útoku by tedy bylo vyhrožování ublížením na zdraví. Podmínkou k naplnění této skutkové podstaty je však skutečnost, že újmě na zdraví, respektive k ublížení na zdraví nedošlo.*“⁶⁷ Pokud by pachatel tímto způsobem vyhrožoval a měl by u sebe například nůž, mohla se poškozenému připojit důvodná obava o život, nejednalo by se již o přestupek, nýbrž o trestný čin, a to nebezpečné vyhrožování, a to dle ustanovení § 353 odst. 1–2 trestního zákoníku.⁶⁸ Hranice mezi přestupkem a trestným činem spočívá v naplnění zákonných znaků skutkových podstat. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 20 000 Kč a uložit omezující opatření.

⁶⁵JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1041.

⁶⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. c) bod 1. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁶⁷ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1045.

⁶⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 353, odst. 1-2. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

3.3.3 Přestupky proti občanskému soužití fyzické osoby a právnické osoby

Zákonná úprava rovněž vymezuje i přestupky proti občanskému soužití, jichž se může dopustit nejen fyzická osoba, ale i právnická osoba. Jednou z forem je **ubližení na cti**, jehož se může dopustit tím, že jiného zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí. Tento přestupek je upraven v ustanovení § 7 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) zákona o některých přestupcích.⁶⁹ Objektem tohoto přestupku není soukromý zájem fyzické osoby, ale občanské soužití a veřejný zájem na ochraně cti každého. Podmínkou je tedy skutečnost, že jinému bylo ublíženo na cti, a to jak ústně, písemně, elektronicky nebo prostřednictvím sociálních sítí, ale také posunky. Záleží tedy na posouzení, zda se tímto jednáním postižená osoba cítí uražena.⁷⁰ Nezáleží, zda byl výrok pronesen na veřejnosti nebo v soukromí. Uražená osoba ani nemusí být spáchání přestupku přítomna. Změnou oproti dřívějšímu přestupkovému zákonu je však to, že nyní musí jít o „hrubou“ urážku na cti. Musí se však jednat o výrok, který svou intenzitou překračuje pouhou nevhodnost a dle obecného názoru lze tento výrok označit za intenzivnější než výrok nevhodný. Co však lze považovat za hrubou urážku je zavádějící. Každá osoba má jiné vnímání a citění, a co hrubě urazí jednoho, neurazí druhého. Proto je nutné v případě tohoto přestupku k posouzení přistupovat individuálně.⁷¹ Projednávání zjevně bagatelních jednání přispívá pouze ke zvyšování administrativní zátěže správních orgánů. Jak již bylo výše řečeno, pro projednání tohoto přestupku je nutné podání souhlasu osoby uražené se zahájením řízení. Správní orgán má povinnost při projednávání tohoto přestupku se pokusit obviněného a osobu, již bylo ublíženo na cti, usmířit. Dojde-li k usmíření, řízení se usnesením zastaví a řízení je ukončeno. Se smírem však musí souhlasit obě strany a musí toto stvrdit písemně, například do protokolu o ústním jednání. Pokud se smírem nesouhlasí, v řízení se pokračuje a věc se dále projednává dle zákona. V případě tohoto přestupku připadá v úvahu jako korespondující trestný čin pomluvy dle ustanovení § 378 trestního zákoníku.⁷² Za tento druh přestupku je možné uložit pokutu do výše 10 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

⁶⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a). [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁷⁰ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1055.

⁷¹ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 59.

⁷² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 378. [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

Další formou tohoto přestupku je **nepravdivé obvinění z přestupku** dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) bod 2, odst. 2 písm. b) bod 1 zákona o některých přestupcích.⁷³ Pachatel, který jiného nepravdivě obviní z přestupku, si musí být vědom, že toto obvinění je způsobilé přivodit postih konkrétní osoby. Zásadní je, aby oznámení byla podávána vědomě nepravdivě a s cílem druhého poškodit. Je-li věc na Policii ČR řešena jako přestupek, nelze prozatím hovořit o nepravdivém obvinění z přestupku. Podmínkou ke spáchání tohoto přestupku je tedy skutečnost, že obviněná osoba se přestupku na základě pravomocného usnesení o zastavení řízení nedopustila. V případě tohoto přestupku je korespondujícím trestným činem trestný čin křivého obvinění dle ustanovení § 345 odst. 1-5 trestního zákoníku⁷⁴, kterého se dopustí ten, kdo jiného lživě obviní z trestného činu. Záleží tedy, z jakého činu byla osoba obviněna, zda ze spáchání trestného činu či přestupku. To je skutečnost, která dělí přestupek od trestného činu.⁷⁵ Za tento druh přestupku lze uložit pokutu až do výše 20 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

Možným přestupkem je také dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) bod 3, odst. 2 písm. b) bod 2 zákona o některých přestupcích⁷⁶ **schválnost**, která však „*musí mít povahu hrubého jednání a musí mít schopnost narušit občanské soužití. Jedná se zejména o jednání „naschvál“, které může negativně zasáhnout do práv jiného.*“⁷⁷ Přestupek nevyžaduje mnoho útoků, k jeho spáchání stačí jedno jediné takového jednání. Při vysvětlení pojmu schválnosti můžeme také vycházet ze synonyma slova schválně, kterými jsou slova záměrně, vědomě. Schválností pak bude jednání, které samo o sobě protiprávní být nemusí, avšak pachatel tímto jednáním záměrně narušuje občanské soužití s vědomím, že poškozeného jeho jednání pobouří či jinak poškodí.⁷⁸ Nejčastěji se setkáváme s různými formami schválností, které poškozeného omezují při výkonu jeho běžných činností. Páchány jsou nejčastěji mezi rodinnými příslušníky a mezi sousedy.

⁷³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. c) bod 2, odst. 2 písm. b) bod 1. [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

⁷⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 345, odst. 1-5. [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

⁷⁵ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 150.

⁷⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. c) bod 3, odst. 2 písm. b) bod 2. [online]. [cit. 2019-03-06]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

⁷⁷ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1061.

⁷⁸ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 151.

V případě schválnosti lze uvést z praxe velké množství příkladů. Například mezi manžely, kdy jeden z nich schválně schovává druhému jeho věci, v sousedských vztazích se může jednat o situaci, kdy jeden z obyvatelů domů sousedovi hází úmyslně do schránky velké množství letáků a tím zahltí schránku, dále úmyslně nalije jogurt sousedovi do bot a spoustu jiného. I s tímto se lze v praxi setkat. Schválností je natolik široká škála jednání, že korespondující trestný čin, který by charakterizoval schválnost, nelze jednoznačně uvést. Za tento přestupek lze opět uložit pokutu až do výše 20 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.⁷⁹

Vzhledem k tomu, že některé přestupky nelze nijak konkretizovat, jsou obecně klasifikovány jako **jiné hrubé jednání**. Tento přestupek je upraven v ustanovení § 7 odst. 1 písm. c) bod 4, odst. 2 písm. b) bod 3 zákona o některých přestupcích.⁸⁰ „Nelze však vymezit všechna eventuálně možná hrubá jednání, proto jsou stanoveny všechna tzv. zbytková ustanovení, která subsumuje všechna ostatní hrubá jednání, která nejsou v zákoně uvedena.“⁸¹ Jinak řečeno, všechna konání, která jsou dle znaků určena jako přestupky, a která nejsou v zákoně taxativně vymezena, se dají zařadit do jiného hrubého jednání. Jiným hrubým jednáním lze tedy obecně rozumět takové jednání pachatele, které je neslušné, nikoliv však hrubě neslušné. K naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku je proto třeba, aby se jednalo o hrubé jednání způsobilé narušit občanské soužití. Nelze tedy jednoznačně vymezit tyto přestupky. Nejčastěji se jedná o fyzické napadení, kdy napadený si nedojde na ošetření k lékaři, a to z důvodu, že napadení je lehčího rázu, nebo lékařské ošetření odmítl. Může se také jednat o fyzický atak jako například strkanice, zatáhání za vlasy, facky. Rovněž se může například jednat o vyhrožování jinou újmou než újmou na zdraví. Mezi manžely často slýchávaná věta: „*nebudu ti půjčovat děti*“.⁸² Jiným hrubým jednáním může být rovněž i úmyslné rozšiřování nepravdivých údajů o postižené osobě, které nemají urážlivý nebo posměšný charakter, s cílem postiženou osobu poškodit v občanském soužití (v rodině, v zaměstnání atd.). V tomto případě nelze přesně určit, který trestný čin by mohl s tímto přestupkem korespondovat. V případě tohoto přestupku lze uložit pokutu do výše 20 000 Kč a fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

⁷⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. b). [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁸⁰ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 99.

⁸¹ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1061.

⁸² HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 99-101.

3.3.4 Přestupky proti občanskému soužití bez omezení

Do této kategorie lze zahrnout přestupky dle ustanovení § 7 odst. 3 písm. a) zákona o některých přestupcích⁸³ týkající se **omezování či znemožňování příslušníku národnostní menšiny výkonu jeho práv.** „*Národnostní menšina je společenství občanů žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo. Příslušníkem národnostní menšiny je tak občan České republiky, který se hlásí k jiné, než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti. Příslušníkům národnostních menšin se zaručuje jednotlivě, nebo společně s jinými příslušníky národnostní menšiny výkon jejich práv stanovených zákonem.*“⁸⁴ Mezi práva patří například sdružovat se v národnostních sdruženích, užívání svého jména a příjmení ve svém jazyce, užívání svého jazyka v úředním styku, rozvíjení jazyka, kultury, tradic a jejich respektování. Omezení nebo znemožnění těchto práv je přestupkem. Tento přestupek není častý, je spíše výjimečný a ani nemá korespondující trestný čin. Za druh tohoto přestupku lze uložit pokutu do výše 20 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

Mezi tento druh přestupků patří i přestupek zahrnující **způsobení jinému újmu pro jeho příslušnost.** Je upraven v ustanovení § 7 odst. 3 písm. b) zákona o některých přestupcích.⁸⁵ Přestupku se dopustí osoba tím, že způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, věk, zdravotní postižení, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.⁸⁶ Objektem

⁸³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 3 písm. a). [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁸⁴ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář.* 2017, s. 1063.

⁸⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 3 písm. b). [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

⁸⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 7 odst. 3 písm. b). [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

skutkové podstaty je ochrana osob před jejich přímou i nepřímou diskriminací pro okolnost uvedenou v zákoně. „*Diskriminací se rozumí rozdílné zacházení s osobami nacházejícími se ve srovnatelné situaci*“⁸⁷. Příkladem pro spáchání přestupku je učitel, který ve škole zakazuje ukrajinskému žákovi užívat jména a příjmení v jazyce jeho národnostní menšiny nebo další případ, kdy číšník v restauraci odmítne obsloužit homosexuální pár.⁸⁸ Korespondujícím trestným činem by v případě tohoto přestupku mohly být trestné činy dle ustanovení § 352 odst. 2 trestního zákoníku, a to násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci či trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny dle ustanovení § 355 trestního zákoníku.⁸⁹ I za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 20 000 Kč, fyzické osobě lze rovněž uložit omezující opatření.

3.3.5 Shrnutí

Objektem této skupiny přestupků je občanské soužití. Přestupky proti občanskému soužití jsou tedy přestupky, které reagují na konfliktní situace v mezilidských vztazích. Občanské soužití je rovněž neurčitý právní pojem, kdy zpravidla je jím míněn určitý souhrn pravidel chování lidí, jejichž zachování je podle obecného názoru nutnou podmínkou spořádaného, harmonického soužití. Pokud tato pravidla někdo nedodrží, porušuje nebo ohrožuje toto soužití. Jsou zde vymezeny přestupky jak méně závažné, tak i přestupky závažnější, ohrožující zdraví člověka. Dalším rozlišením těchto přestupků je druh subjektu, který se může přestupku dopustit. Může jím být jak fyzická osoba, tak i fyzická podnikající a právnická osoba. Tyto přestupky jsou taxativně vymezeny. Fyzická osoba se tedy může dopustit přestupku tím, že jinému ublíží na cti, jinému ublíží na zdraví, kdy pro tyto přestupky není vyžadován úmysl, postačí pouze nedbalost, dále se může fyzická osoba dopustit přestupku tím, že úmyslně naruší občanské soužití tak, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví, dále jiného nepravdivě obviní z přestupku, vůči jinému se dopustí schválnosti nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. U těchto přestupků je vyžadován úmysl. Právnická osoba se přestupku dopustí tím, že jinému ublíží na cti, dále naruší občanské soužití tak, že jiného nepravdivě obviní z přestupku, vůči jinému se dopustí schválnosti nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. U těchto přestupků není vyžadováno zavinění. Přestupky, kterých

⁸⁷ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 157.

⁸⁸ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 105.

⁸⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 352, odst. 2, § 355. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

se může dopustit fyzická osoba, právnická osoba ale i podnikající fyzická osoba jsou omezování či znemožňování příslušníku národnostní menšiny výkonu jeho práv a jako poslední přestupek způsobení jinému újmy pro jeho příslušnost. Dále se přestupky rozlišují podle toho, zda se projednávají ze zákona nebo na základě podaného souhlasu, který je nutný pro zahájení řízení udělit. Pokud souhlas není uložen, řízení se tím končí. V případě podání souhlasu se v řízení pokračuje dle zákona. Souhlasu není třeba, byla-li spácháním přestupku postižena osoba mladší 18 let.

Z praxe lze oproti předešlé již neplatné úpravě přestupkového zákona vyzdvihnout jeden rozdíl, a to v případě, kdy je například fyzicky napadána žena osobou blízkou např. svým manželem, který je potom policií z místa vykázán, přestupek se projednává ze zákona. Dříve bylo nutné pro projednání, aby žena podala návrh na projednání. Velmi často se stávalo, že se svého manžela, který ji opakovaně fyzicky napadal, bála, proto celou věc raději neřešila. V současné době se věc již řešit dle zákona musí. To je velmi pozitivní fakt v případech domácího násilí, který jistě pomůže mnoha týraným osobám. Projednání ze zákona je v tomto případě pouze v případě vykázání násilníka z obydlí, pokud však násilník vykázán z místa nebyl, přestupek je řešen pouze na základě podaného souhlasu, kdy ve většině případů tohoto přestupku souhlas podán není a přestupek je odložen. Za všechny typy přestupků je možné uložit pokutu a u fyzické osoby též omezující opatření. V případě pravomocného uznání viny se všechny tyto spáchané přestupky zaevidují do Centrální evidence přestupků, kdy je sledována jejich recidiva a v případě opakování přestupku by se měla uložit sankce vyšší hodnoty než pokuta předešlá. Všechny přestupky proti občanskému soužití mají rovněž i korespondující trestný čin, kdy vždy záleží na okolnostech protiprávního jednání.

3.4 Přestupky proti majetku

Přestupky proti majetku upravuje ustanovení § 8 odst. 1 až 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kdy v tomto ustanovení jsou upraveny jednotlivé konkrétní skutkové podstaty přestupků.⁹⁰ Tyto přestupky byly převzaty z ustanovení § 50 přestupkového zákona. Na rozdíl, od již zmíněných přestupcích, a to proti veřejnému pořádku a občanskému soužití, v případě přestupků proti majetku se spáchání těchto

⁹⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1-7. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

přestupků může dopustit jak fyzická osoba, tak i právnická osoba a fyzická osoba podnikající. Nemá tedy rozdělení jako přestupky již zmíněné. Přestupky proti majetku jsou v praxi nejhojněji projednávány přestupky, proto je kladen důraz na efektivnější postihování opakovaného páchání přestupků proti majetku.

3.4.1 Přestupky proti majetku obecně

Druhovým objektem přestupků dle tohoto ustanovení je majetek. Majetek je definován jako souhrn všech věcí, které patří určité osobě. Ustanovení občanského zákona č. 89/2012 Sb., definuje pojem věc, kdy uvádí, že: „*věcí rozumíme vše, co je rozdílné od osoby a co složí potřebě lidí. Obecně může jít o věci hmotné a nehmotné, movité a nemovité, užitelné, zastupitelné a nezastupitelné, genericky a individuálně určené, dělitelné a nedělitelné, jednotlivé nebo hromadné.*“⁹¹ Předmětem útoku jsou cizí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Ustanovení § 8 zákona o některých přestupcích chrání vlastnické právo, případně oprávněnou držbu k těmto věcem před vymezenými útoky, popřípadě poskytuje ochranu zvláštním majetkovým zájmům. Tohoto přestupku se může dopustit jakákoliv osoba, která má deliktní odpovědnost a jedná v zákoně stanoveným způsobem.

U fyzických osob se vyžaduje úmysl, u podnikající fyzické osoby a právnické osoby se tato subjektivní stránka nezkoumá. V ustanovení tohoto přestupku došlo k významné změně oproti předešlému znění zákona a to tím, že přestupku se v současné době může dopustit nejen fyzická osoba, která úmyslně způsobí škodu na cizím majetku, ale také organizátor, návodce, nebo pomocník. Organizátor je osoba, která úmyslně spáchání přestupku zosnovala nebo řídila. Návodce je osoba, která vzbudila v jiné osobě rozhodnutí přestupek spáchat a pomocník je osoba, která jinému spáchání přestupku umožnila nebo usnadnila.⁹² Vše pod podmínkou, že jde o dokonáný přestupek nebo jeho pokus. Pokus je v zákoně další novinkou, kdy ke spáchání přestupku postačí i pokus. Pokus je trestný jen u krádeže, zpronevěry, podvodu, zničení nebo poškození cizí věci.⁹³ Pokusem nazýváme vývojové stadium přípravy protiprávní činnosti, kdy však pod vlivem okolností nedojde k dokonání přestupku. Toto však při posouzení spáchání přestupku nemá význam, neboť pokus přestupku je stejně trestný jako dokonáný přestupek.

⁹¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 496-501. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89).

⁹² JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 119.

⁹³ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 161.

U přestupků fyzických osob platí, že dojde-li k jeho spáchání mezi osobami blízkými, je pro jejich projednání opět nutný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku. Za všechny přestupky v tomto ustanovení, ať již spáchaných fyzickou osobou, podnikající fyzickou osobou nebo i právnickou osobou lze uložit pokutu až do výše 50 000 Kč a u fyzické osoby také omezující opatření.⁹⁴

Téměř všechny přestupky v tomto ustanovení mají také korespondující trestný čin. Významným kritériem pro určování, zda se v daném případě jedná o přestupek nebo trestný čin, je výše způsobené škody. Tato se obecně uvádí ve výši 5 000 Kč, kdy však v současné době se uvažuje o zvýšení na částku 10 000 Kč. V případě přestupků hovoříme pouze o majetkové újmě, nikoliv o nemajetkové újmě. Veškerá pravomocná rozhodnutí ve všech přestupcích proti majetku se zapisují do evidence přestupků, kde je sledována jejich recidiva.

3.4.2 Způsobení škody na cizím majetku

Toto zákonné ustanovení chrání vlastnické právo před přesně vymezenými vypočtenými útoky a to krádeží, pronevěrou, podvodem, zničením nebo poškozením cizí věci. Hlavní podmínkou, jak již bylo řečeno, je skutečnost, že protiprávním jednáním byla způsobena škoda. „*Při stanovení výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Nelze-li tuto výši zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení věci v předešlý stav.*“⁹⁵ U spáchání těchto přestupků fyzickou osobou se přestupku dopustí též organizátor, návodce nebo pomocník.

Nejčastěji se přestupku dopustí osoba tím, že způsobí škodu na cizím majetku krádeží. Přestupek **krádeže** dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 1, odst. 2 písm. b) bod 1 zákona o některých přestupcích⁹⁶ zákon definuje jako присvojení si cizí věci tím, že se jí pachatel přestupku zmocní a způsobí tím na cizím majetku škodu. Cizí věc je taková věc, která nepatří do vlastnictví konkrétní osoby. Je však vyloučeno dopustit se tohoto přestupku na věci nemovité věci či na věci opuštěné. Přisvojení se definuje jako získání

⁹⁴ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 4. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

⁹⁵ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. s. 1076.

⁹⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. a) bod 1, odst. 2 písm. b) bod 1. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

možnosti trvalé dispozice s věcí a současně vyloučení dosavadního vlastníka nebo faktického držitele z držení, užívání a nakládání s věcí. Zmocnění je odejmutí věci z dispozice vlastníka, oprávněného držitele a zjednání si takto možnosti s věcí trvale nakládat podle své vůle. O přisvojení se jedná i v případě, že pachatel věc po činu někomu daruje, odhodí nebo ji zničí.⁹⁷ V praxi se jedná zejména o drobné krádeže, které se pachatel dopustí například tím, že v obchodě odcizí zboží v nižší cenové hodnotě. Může to být cokoli přes potraviny, elektroniku, kosmetiku. Co se týká potravin, velmi často pachatel potraviny na prodejně zkonsumuje a na pokladně neuhradí. Krádeží ale také může být například neoprávněný odběr elektrické energie, odcizení úrody ovoce ze stromu souseda, ale také újezd, tzn. když pachatel načerpá pohonné hmoty na benzinové čerpací stanici, neuhradí je a odjede. Korespondujícím trestným činem je trestný čin krádež dle ustanovení § 205 trestního zákoníku.⁹⁸

Přestupku se dopustí rovněž i ten, kdo způsobí škodu na cizím majetku zpronevěrou. **Zpronevěru** vymezuje ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 2, odst. 2 písm. a) bod 2 zákona o některých přestupcích⁹⁹ jako přisvojení si cizí věci, která byla pachateli přestupku svěřena za nějakým účelem.¹⁰⁰ V případě této skutkové podstatě se nevyžaduje, aby osoba, která věc pachateli svěřila, byla jeho vlastníkem. Jako příklad můžeme uvést situaci, kdy osoba předá pachateli nějakou finanční hotovost za účelem nakoupení materiálu, který ovšem nezakoupil a finanční hotovost si ponechal. Nebo také když knihovnice bezplatně půjčila v knihovně pachateli knihu, tento knihu nevrátil, nýbrž knihu prodal třetí osobě. Korespondujícím trestným činem je trestný čin zpronevěra dle ustanovení § 206 trestního zákoníku.¹⁰¹

Přestupku se dopustí osoba také tím, že způsobí škodu na cizím majetku **podvodem**. Tento přestupek je vymezen v ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 3, odst. 2 písm. a) bod 3

⁹⁷ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 164.

⁹⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 205. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

⁹⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. a) bod 2, odst. 2 písm. a) bod 2. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

¹⁰⁰ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2017, s. 1077.

¹⁰¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 206. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

zákona o některých přestupcích.¹⁰² Objektivní stránka záleží na tom, že pachatel ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti. Omyl představuje rozpor mezi představou a skutečností. O omyl se jedná i v případě, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat. Uvedením v omyl se rozumí situace, kdy pachatel sám jiné osobě předkládá okolnosti, jež jsou v rozporu se skutečností. Podstatou podvodu je tedy podvodné jednání, jehož cílem je získat majetkový prospěch.¹⁰³ V současné době internetových nákupů se může jednat například o situaci, kdy pachatel ve snaze se obohatit nabízí na prodej nějaké zboží, které fakticky vůbec neexistuje nebo po zaplacení kupcem zašle kupci úplně jiné zboží. Rovněž se stále častěji setkáváme s případy neoprávněných výběrů finančních prostředků na ulicích, kdy prodávající vybírají finance na neexistující sbírky. I toto lze kvalifikovat jako podvod. Korespondujícím trestným činem je trestný čin podvodu dle ustanovení § 209 trestního zákoníku.¹⁰⁴

Další formou přestupku se dopustí osoby tím, že způsobí **škodu na cizím majetku zničením nebo poškozením věci** z takového majetku. Tento přestupek je upraven v ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 4, odst. 2 písm. a) bod 4 zákona o některých přestupcích.¹⁰⁵ U osoby fyzické je třeba úmyslu, u podnikající fyzické osoby a právnické osoby dojde ke spáchání bez ohledu na zavinění. V daném případě má stát zájem chránit vlastnické právo. „*Objektivní stránka tohoto přestupku spočívá v tom, že pachatel zničí nebo poškodí cizí věc. Jednání přitom může mít podobu aktivního konání pachatele, ale i pasivního opomenutí.*“¹⁰⁶ Zničením cizí věci rozumíme její trvalou, neopravitelnou devastaci. Může se jednat například o spálení nějakého předmětu, rozbití skleničky, parfému, lahve s alkoholem. Poškozením cizí věci rozumíme jednání pachatele, v jehož důsledku sice dochází k ničivému působení na podstatu věci a vzniku závady, která má zpravidla vliv na použitelnost věci, včetně toho, že se snižuje hodnota věci, jde však

¹⁰² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. a) bod 3, odst. 2 písm. a) bod 3. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

¹⁰³ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 169.

¹⁰⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 209. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

¹⁰⁵ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. a) bod 4, odst. 2 písm. a) bod 4. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

¹⁰⁶ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 171.

o závadu, kterou lze odstranit či opravit.¹⁰⁷ V tomto případě se jedná například o poškození vozidla – poškrábání laku, promáčknutí kapoty, dále například poškození brýlí, utržení ucha od aktovky, a spoustu jiných příkladů. Tento přestupek má taktéž korespondující trestný čin, a to trestný čin poškození cizí věci dle ustanovení § 228 trestního zákoníku,¹⁰⁸ kdy i v tomto případě je rozhodující výše škody.

3.4.3 Neoprávněné užívání cizího majetku

Tento přestupek vymezuje ustanovení § 8 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b) zákona o některých přestupcích.¹⁰⁹ Přestupku se dopustí osoba, která neoprávněně užívá cizí majetek v úmyslu ji přechodně užívat a jehož hodnota nedosahuje částku 25 000 Kč. Pokud by pachatel užíval cizí majetek s hodnotou vyšší než 25 000 Kč, jedná se vždy o trestný čin. Pokud by pachatel užíval motorové vozidlo, jedná se vždy o trestný čin, nezávisle na hodnotě užívaného motorového vozidla. Pokud by si pachatel cizí věc ponechal, jednalo by se o krádež, pokud by si pachatel věc, která mu byla svěřena, přisvojil, jednalo by se o zpronevěru.¹¹⁰ Podstatou přestupku je, že si pachatel trvale nepřisvojí cizí majetek, ale bez souhlasu vlastníka ho po přechodnou dobu užívá. Užívá ho tedy neoprávněně. „Znakem této skutkové podstaty je užívání dočasné, kdy doba však musí být relativně krátká. V ustanovení se výslovně nehovoří o cizí věci, nýbrž o cizím majetku, a to z důvodu, že skutková podstata se dá použít i na obsazení nemovitosti.“¹¹¹ Může se jednat například o situaci, kdy vlastník stáda ovcí nechá záměrně a proti vůli ovce pást na pozemku sousedů. Jako klasické neoprávněné užívání cizí věci je příklad, kdy nálezce mobilního telefonu tento telefon po krátkou dobu užívá a telefonuje z něj ze sim karty patřící majiteli a tento telefon následně vrátí nebo odevzdá na úřad či policii a provolanou částku neuhradí. Korespondujícím trestným činem je případě tohoto přestupku neoprávněné užívání cizí věci podle ustanovení § 207 trestního zákoníku.¹¹²

¹⁰⁷ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 79.

¹⁰⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 228. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

¹⁰⁹ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. b). [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.

¹¹⁰ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. s. 1079.

¹¹¹ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*. 2018, s. 173.

¹¹² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 207. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

3.4.4 Přisvojení si cizí věci (zatajení cizí věci)

Ustanovení § 8 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c) zákona o některých přestupcích¹¹³ uvádí, že osoba se dopustí přestupku tím, že si přisvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby. Oprávněnou osobou je zejména vlastník věci a její oprávněný držitel. Nálezce je povinen nalezenou věcí si nepřivlastnit, ale ztracenou věc vrátit tomu, kdo ji ztratil nebo vlastníkov. V případě, že nelze z okolností poznat, komu má být věc vrácena, a zároveň se nejedná o věc opuštěnou „*(opuštěná věc je taková věc, která nikomu nepatří a nebrání-li tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci, může si ji každý přivlastnit. Movitá věc, kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, nikomu nepatří. Proto každý, kdo věc najde, nesmí bez dalšího považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji)*“,¹¹⁴ je nálezce povinen bez zbytečného odkladu oznámit nález obci, provozovateli veřejné budovy, veřejného dopravního prostředku. Rozdíl mezi krádeží a zatajením věci spočívá ve skutečnosti, zda pachatel při nálezu věci ví, komu věc patří. Pokud si tedy nalezenou věc ponechá, přestože ví, čí věc je, dochází k naplnění skutkové podstaty přestupku krádeže. Pokud si věc ponechá a neví, kdo je jejím vlastníkem, jedná se o přestupek zatajení cizí věci. Klasickým příkladem zatajení cizí věci je, když osoba nalezne peněženku např. v autobuse a peněženku neodevzdá provozovateli dopravního prostředku, nýbrž si ji ponechá. Tak, jako ostatní přestupky proti majetku, má i tento korespondující trestný čin, a to zatajení věci dle ustanovení § 219 trestního zákoníku.¹¹⁵

3.4.5 Ukrytí, užití nebo převedení věci

Tento přestupek je vymezen v ustanovení § 8 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. d) zákona o některých přestupcích.¹¹⁶ Přestupku se dopustí osoba tím, že ukryje, užívá nebo na sebe anebo na jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou nebo to, co bylo za takovou věc opatřeno.¹¹⁷ Pachatelem přestupku dle tohoto ustanovení je vždy osoba rozdílná od pachatele přestupku, z kterého byla věc získána. Nezáleží na jednání, jakým přestupkem byla věc získána. Aby mohl pachatel přestupku věc

¹¹³ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. c). [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

¹¹⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 1051. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89).

¹¹⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 219. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

¹¹⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. d). [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251).

¹¹⁷ HEJČ, D., BAHÝLOVÁ, L. *Opatření obecné povahy v teorii a praxi*. 2017, s. 94.

ukrýt nebo na sebe nebo na jiného převést, musí mít možnost s věcí disponovat. K převedení věci na sebe nebo jiného může dojít například darem, prodejem.¹¹⁸ V tomto případě se jedná o případ, kdy pachatel přijme věc darem, o níž je mu známo, že byla zakoupena za odcizené peníze. Užívání cizí věci se pachatel dopustí tím, že užívá věc, která byla získána přestupkem spácháním jinou osobou. U přestupku ukrytí se jedná o věc, kterou pachatel ukryje, přestože ví, že byla získána spácháním přestupku jinou osobou. Může se jednat například o situaci, kdy pachatel přestupku u sebe ukryje věc, kterou jiný odcizil a on sám z ukrytí této může získat nějakou finanční satisfakci. Podmínkou u všech případů je to, že z toho musí pachatel určitým způsobem profitovat, ať už peněžně, či jinak.¹¹⁹ Tento přestupek, jako jediný z úseku majetku nemá korespondující trestný čin. V trestním zákoníku je sice upraven trestný čin podílnictví, avšak tato věc musí být získána trestným činem nikoliv přestupkem.

3.4.6 Shrnutí

Přestupky proti majetku mají chránit vlastnické právo před vymezenými útoky a poskytuje ochranu majetkovým zájmům. Všechny přestupky proti majetku se může dopustit jak fyzická osoba, tak i fyzická osoba podnikající a právnická osoba. Toto ustanovení není tedy rozděleno jako přestupky výše uvedené. Dalším rozdílem oproti přestupkům proti veřejnému pořádku a proti občanskému soužití je skutečnost, že trestný je již pokus přestupku. Sice k dokonání přestupku nedošlo, avšak to nic nemění na faktu, že pokus přestupku je stejně trestný jako dokonání přestupku a představuje protiprávní činnost, jež si zaslouží potrestání. Jelikož se přestupků proti majetku dopouští stále více osob, proto je nutné postihovat i osoby, které se na páchaní přestupků podílí v různých formách účastníků. Proto bylo převzato z trestního zákoníku a je upraveno v ustanovení § 24 trestního zákoníku,¹²⁰ že přestupku se dopustí i organizátor, návodce, nebo pomocník. To by mohl být jeden z nástrojů, jak snížit množství páchaných přestupků. Za spáchání přestupku proti majetku se ukládá pokuta, u fyzické nepodnikající osoby lze možné též uložit omezující opatření. Tyto přestupky jsou také specifické tím, že za spáchání všech těchto přestupků bez ohledu na ustanovení lze uložit maximální výši pokuty a to částku

¹¹⁸ JEMELKA, L. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích.: komentář.* 2017, s. 1082.

¹¹⁹ STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích.* 2018, s. 179.

¹²⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 24. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z [www: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40).

50 000 Kč, při opakovaném přestupku až do výše 70 000 Kč. I tyto přestupky se v případě uznání viny evidují do evidence přestupků a sleduje se jejich recidiva, kdy v případě spáchání stejného přestupku by se měla uložit pokuta ve vyšší částce než pokuta již uložená. S výjimkou přestupku podílnictví téměř většina přestupků proti majetku koresponduje s trestnými činy, přičemž pro určení, zda se jedná o přestupek, či trestný čin, je výše vyčíslené škody. O přestupek se jedná, pokud škoda na majetku nepřesáhla částku 5 000 Kč. Pokud je výše škody vyšší, mělo by se jednat již o trestný čin. V praxi se však často stává, že správní orgán při výši škody, která přesahuje hranici přestupku, věc okamžitě postupuje státnímu zastupitelství. V převážné většině případů však státní zastupitelství věc vrací správnímu orgánu a kvalifikuje ji jako přestupek, protože podle jejich názoru se nejedná o protiprávní jednání tak společensky škodlivé, aby naplnilo znak trestného činu. V současné době je uvažováno o posunutí hranice škody z částky 5 000 Kč až na částku 10 000 Kč. Tímto by mohlo dojít k výraznějšímu nárůstu přestupků a správní orgány by tak mohly být ještě více zatěžovány. Přestože pro statistiku trestných činů by tato změna byla výhodná, neboť jejich počet by se snížil, ale na druhou stranu by došlo ke zvýšení počtu přestupků, ačkoliv jejich počet v posledních letech neustále roste.

4 Vlastní práce

Praktická část je zaměřena na zjištění průběhu procesu přestupkového řízení, který je veden v podmínkách Magistrátu města Mladá Boleslav. V úvodu je popsáno určení územní příslušnosti, které náleží do kompetence správního orgánu pro projednávání a vydávání rozhodnutí o přestupku. Nejprve je tedy popsán stav území, za které přestupkové oddělení tento výkon zajišťuje. Dále je vyhodnocena personální situace na přestupkovém oddělení správního odboru včetně uvedení požadavků na oprávněnou úřední osobu. V dalším kroku je provedeno hodnocení dopadu na činnost a ekonomiku obcí, za něž je Magistrát města Mladá Boleslav pověřen k projednávání přestupků. Dále jsou zmapovány počty vybraných druhů přestupků na území města za období let 2012–2017. Rovněž je zjišťována efektivita uložených správních trestů prostřednictvím srovnání uložených pokut oproti pokutám zaplaceným v přestupkovém řízení. Součástí práce je také zhodnocení součinnosti správního orgánu s Městskou policií mladá Boleslav a Policií ČR, které je rozšířeno o srovnání situace na Městském úřadě v Písku. Uvedená komparace je rozšířena o analýzu využití informačního systému evidence přestupků, jeho význam, funkčnost a přínosnost. Na základě zjištěných výsledků jsou uvedeny návrhy a možná opatření pro zlepšení identifikovaných problémů, a to především v otázkách součinnosti správního orgánu s orgány policie.

4.1 Přestupkové řízení na území Mladá Boleslav

Mladá Boleslav se nachází ve Středočeském kraji zhruba 50 km severovýchodně od Prahy, s níž je spojena dálnicí D10. Od reformy veřejné správy v lednu 2003 je území bývalého okresu členěno na dva správní obvody obcí s rozšířenou působností, kterými jsou Mladá Boleslav a Mnichovo Hradiště, a na čtyři správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Benátky nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem). V současné době náleží do okresu Mladá Boleslav 120 obcí. Z toho má osm obcí statut města a pět obcí bylo stanoveno městysem.¹²¹ Město Mladá Boleslav, které

¹²¹ ČSÚ. *Charakteristika okresu Mladá Boleslav*. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_mlada_boleslav](https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_mlada_boleslav).

je od roku 2003 statutárním městem, se skládá ze 13 místních částí a leží na sedmi katastrálních územích. K 1. 1. 2018 žilo v Mladé Boleslavi celkem 44 167 obyvatel.¹²²

Přestupkové oddělení je součástí správního odboru Magistrátu města Mladá Boleslav. Jeho úkolem je vedení evidence a projednávání přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a podle zvláštních právních předpisů. Vede evidenci a vyřizuje žádosti o posouzení spolehlivosti osob. Vede evidenci a vyřizuje stížnosti občanů týkající se občanského soužití. Dále vede evidenci veřejných shromáždění pořádaných na území města, vede evidenci a zajišťuje činnost úřadu spojenou s realizací veřejných sbírek.¹²³

4.1.1 Projednávání přestupků na základě veřejnoprávní smlouvy a pověření

V rámci Magistrátu města Mladá Boleslav jsou projednávány nejen přestupky spáchané v jeho správním obvodu, ale i přestupky z jeho okolních obcí. Obce tím přenesly veškerou příslušnost k projednávání přestupků na obec s rozšířenou působností, dle které řeší Magistrát města Mladá Boleslav přestupky spáchané v jejich správním obvodu. Většina obcí I. stupně v minulosti řešila přestupky prostřednictvím komise pro projednávání přestupků na svém obecním úřadě. Komise je kolegiální orgán a musí splňovat nutné požadavky dle zákona na počet členů, který musí být lichý a musí mít svého předsedu. Také Magistrát města Mladá Boleslav měl komisi pro projednávání přestupků, a to až do roku 2009, kdy byla komise zrušena a přestupky nyní projednává oprávněná úřední osoba každá za sebe.

Vzhledem k personální náročnosti na obsazení referentů, kteří by na malých obcích měli řešit přestupky a dále stále větší náročností přestupků, uchylují se právě tyto malé obce k uzavírání veřejnoprávních smluv či pověření k projednávání veškeré přestupkové problematiky. Veřejnoprávní smlouva se podle potřeb obcí (smluvních stran) uzavírá buď na celou přenesenou působnost, nebo na její část. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu Ministerstva vnitra, které jej vydává ve správním řízení po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem. Smlouvy obce uzavírají na dobu určitou, případně na dobu neurčitou. Účinnost veřejnoprávních smluv mohou smluvní strany prodlužovat tzv. dohodou o změně

¹²² ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2018*. [online]. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z [www: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j](http://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j).

¹²³ Ročenka MB 2018. [online]. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z [www: http://www.mb-net.cz/assets/File.ashx?id_org=9629&id_dokumenty=63350](http://www.mb-net.cz/assets/File.ashx?id_org=9629&id_dokumenty=63350)

veřejnoprávní smlouvy. Pomocí veřejnoprávních smluv se obce s rozšířenou působností snaží řešit problémy se zabezpečováním přeneseného výkonu státní správy související zejména s personálním zabezpečením jako například nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, jejich nemožností zajistit zastupitelnost, chybějícími prostorami pro výkon přenesené působnosti, nedostatečným technickým vybavením úřadu až po neefektivitu výkonu v rozsahu malé agentury¹²⁴.

V současné době má Mladá Boleslav uzavřené dvě veřejnoprávní smlouvy, a to od 1. 3. 2018 s obcemi **Březno** a **Čachovice**. Obě jsou uzavřeny na dobu neurčitou. Uzavírají se tedy nejen veřejnoprávní smlouvy, ale také jak již bylo řečeno, přenášejí obce příslušnost k projednávání přestupků i na základě pověření Krajského úřadu, který je nadřízeným orgánem. Ten vydává rozhodnutí o určení pověřeného obecního úřadu k projednávání přestupků za obec patřící do jeho správního obvodu. Krajský úřad určí za danou obec Magistrát města Mladá Boleslav a to dle 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, o určení pověřeného obecního k projednávání přestupků patřící do jeho správního obvodu. Krajský úřad tedy určí Magistrát města Mladá Boleslav jako příslušný pověřený obecní úřad podle zákona č. 314/2002 sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění zákona č. 387/2004 Sb., ve spojení s ustanovením § 10 vyhlášky č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Toto rozhodnutí se vydává na žádost starosty obce, kdy je zřejmé, že sama obec není schopna plnit povinnost dle zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích. Pokud má obec vytvořeny podmínky pro projednávání přestupků, rozhodnutí o pověření zruší. V případě uložení pokuty za přestupek je tato finanční částka příjmem obce, která pokutu uložila, a také případné vymáhání nezaplacené pokuty realizuje tato obec. V současné době je Magistrát města Mladá Boleslav takto pověřen k projednávání přestupků za 74 obcí. U těchto obcí bylo vydáno rozhodnutí Krajského úřadu, kterým byl Magistrát města od 1. 3. 2003 pověřen k projednávání přestupků spáchaných na území těchto obcí. Jedná se o obce: **Bezno, Bítouchov, Boreč, Bradlec, Brodce, Bukovno, Ctiměřice, Dalovice, Dlouhá Lhota, Dobšín, Dolní Stakory, Domousnice, Doubravička, Horky nad Jizerou, Hrdlořezy, Hrušov, Husí Lhota, Charvatce, Chotětov, Chudíř, Jabkenice, Jizerní**

¹²⁴ MV ČR. *Veřejnoprávní smlouvy*. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.mvcr.cz/clanek/verejnopravni-smlouvy-159710.aspx>.

Vtelnno, Josefův Důl, Katusice, Kluky, Kobylnice, Kolomuty, Kosořice, Košátky, Kovář, Kovanec, Krásná Ves, Krnsko, Kropáčova Vrutice, Ledce, Lhotky, Lipník, Luštěnice, Němčice, Nemyslovice, Nepřevázka, Niměřice, Nová Telib, Nová Ves u Bakova, Obrubce, Obruby, Pěčice, Pětikozly, Petkovy, Písková Lhota, Plazy, Prodašice, Přepeře, Rabakov, Rohatsko, Rokytovec, Řepov, Řitonic, Skalsko, Smilovice, Sovínky, Strenice, Sudoměř, Sukorady, Ujkovice, Velké Všelisy, Veselice, Vinařice, Vinec, Vlkava, Vrátno, Všejanya, Žerčice.

Současně Krajský úřad převádí každoročně Magistrátu města Mladá Boleslav poměrnou část ze základního příspěvku na výkon státní správy přiděleného obci, která činí 20 %. Ministerstvo vnitra zavedlo od roku 2006 novou metodiku stanovení výše příspěvku pro obce, která přinesla sjednocení výpočtu a zavedení dvou kritérií, která respektují jednak velikost správního obvodu, ale i poměr velikosti centra ke správnímu obvodu. Ministerstvo od roku 2006 do současnosti pravidelně každý rok navrhuje způsob rozdělení finančních prostředků určených na přenesený výkon státní správy pro obce. Obce, které pověřily Magistrát města Mladá Boleslav k projednávání přestupků, pobírají roční státní příspěvek ve výši **60 872 Kč** pro nejmenší obec a **427 172 Kč** pro obec největší. Magistrát města Mladá Boleslav, jako orgán pověřený k projednávání přestupků za tyto obce, pobírá 20 % z této částky. Hlavní výhodou obce spatřují v projednávání přestupků na specializovaném oddělení, což je i efektivnější, pracovníci jsou zde kvalifikovanější, dochází ke snížení nutné další administrativy obecního úřadu, odpadá náročnost řešení přestupků a vymáhání pokut. Obcím by chyběly nejen finanční prostředky, ale více spíše kvalifikovaní zaměstnanci, kteří by mohli přestupkové řízení vykonávat. Vznikaly by tím další náklady. Rovněž obce nemusí dále školit vlastní pracovníky, protože další vzdělávání je nezbytné pro řádný výkon této pozice. V neposlední řadě je nutné vzít v úvahu i skutečnost o nezaujatosti při řešení přestupků svých spoluobčanů, neboť na menších obcích se všichni navzájem znají a bylo by velmi obtížné zaujmout nestranný postoj. Zaplacením ročního příspěvku tak přechází povinnost z obcí na Magistrát města Mladá Boleslav, který již nese veškeré náklady na řízení. Avšak vzhledem k tomu, že stanovené poplatky za výkon přenesené působnosti nepokryjí výši nákladů spojených s projednáním přestupku či odbornou kvalifikací zaměstnanců, je tato přenesená povinnost pro Magistrát města Mladá Boleslav spíše nevýhodou.

4.1.2 Personální zajištění procesu přestupkového řízení

Se vznikem nového přestupkového zákona došlo ke změně podmínek pro výkon oprávněných úředních osob. Předtím pro projednávání všech přestupků bylo dostačující složení zkoušky odborné způsobilosti, která se skládala před tříčlennou komisí. S novým zákonem došlo však ke změně podmínek pro úředníky, jež vedou přestupkové řízení. V současnosti až do roku 2023 trvá tzv. přechodné období, kdy stále platí požadavky na vzdělání úředníků pro projednávání přestupků, dle již neplatného zákona. Po skončení tohoto období bude zásadní kvalifikační podmínkou pro projednávání přestupků splnění nejen zkoušky odborné způsobilosti, ale i ukončené vysokoškolské vzdělání minimálně v bakalářském studiu, nebo bez splnění zkoušky odborné způsobilosti, avšak s vysokoškolským vzděláním v právnickém oboru.

V roce 2012 zajišťovalo přestupkovou agendu na správním odboru Magistrátu města Mladá Boleslav šest referentů, z toho jedna vedoucí, která zajišťovala také agendu správních deliktů. Přestupkové řízení tak vedlo pět oprávněných úředních osob. Celkem bylo v roce 2012 oznámeno 917 všech přestupků, kdy z toho se jednalo o 208 přestupků proti veřejnému pořádku, 336 přestupků proti občanskému soužití a 252 přestupků proti majetku. Zbytek přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona.

V roce 2013 zajišťovalo přestupkovou agendu šest referentů, stejně jako v roce 2012, avšak jedna z pracovnic odešla na mateřskou dovolenou a pracovnice, která nastoupila na její místo, nemohla po dobu osmi měsíců vést samostatně přestupkové řízení, neboť musela nejprve složit zkoušku odborné způsobilosti. Teprve po jejím složení mohla tuto agendu plně vykonávat. V roce 2013 bylo oznámeno 927 všech přestupků, kdy z toho se jednalo o 247 přestupků proti veřejnému pořádku, 405 přestupků proti občanskému soužití a 252 přestupků proti majetku. Zbytek přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona. V tomto roce je vidět lehký nárůst přestupků a výjimkou přestupků proti majetku, které zůstaly na stejné úrovni jako v přechozím roce.

V průběhu roku 2014 se vystřídalo na přestupkovém oddělení celkem pět referentů. Jedna z pracovnic odešla na mateřskou dovolenou, opět za ni byla přijata nová pracovnice. I ona však nemohla dokonce 10 měsíců vykonávat plně funkci oprávněné úřední osoby, a to až do doby úspěšné složení zkoušky odborné způsobilosti. Další pracovnice z oddělení odešla na jiný úřad a místo po ní nebylo vůbec obsazeno. V roce 2014 bylo oznámeno celkem 976 všech přestupků, kdy z toho se jednalo o 251 přestupků proti veřejnému pořádku, 416 přestupků proti občanskému soužití a 293 přestupků proti majetku. Zbytek

přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona. V tomto roce nedošlo k nárůstu přestupků proti veřejnému pořádku a občanskému soužití. Bylo však projednáváno o téměř 40 případech více přestupků proti majetku.

V roce 2015 pracovalo na přestupkovém oddělení celkem pět referentů, stejně jako v roce 2014, avšak již všechny pracovnice měly složenou zkoušku odborné způsobilosti. Ve výběrovém řízení byla vybrána nová pracovnice, která však pracovní poměr ukončila ještě před uplynutím zkušební doby. Nové výběrové řízení nebylo vyhlášeno z důvodu blížícího se návratu jedné z pracovnic z mateřské dovolené. V roce 2015 bylo oznámeno celkem 937 všech přestupků, kdy z toho se jednalo o 205 přestupků proti veřejnému pořádku, 398 přestupků proti občanskému soužití a 288 přestupků proti majetku. Zbylý počet přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona. V tomto roce byl zaznamenán mírný pokles počtu všech přestupků, což je velmi neobvyklé a nebylo zjištěno, z jakého důvodu k tomu došlo.

V roce 2016 proběhlo na oddělení několik změn. Jednou z nich byl návrat již zkušené pracovnice z mateřské dovolené. V té době bylo na oddělení celkem šest referentů a situace se zdála být ustálená. Na začátku roku ale požádala vedoucí oddělení z osobních důvodů o převedení na jiný odbor. Vedením byla pověřena jedna z pracovnic, která i nadále vykonávala i funkci referenta. Ke konci roku byl přijat nový vedoucí oddělení, k jeho kompetencím však nepatřilo projednávání přestupků. V roce 2016 bylo oznámeno celkem 1034 přestupků, kdy z toho se jednalo o 237 přestupků proti veřejnému pořádku, 482 přestupků proti občanskému soužití a 299 přestupků proti majetku. Zbytek přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona. V tomto roce je možné opět došlo k nárůstu počtu přestupků, a to zejména u přestupků proti občanskému soužití, ale i u přestupků proti majetku.

Rok 2017 byl pro přestupkové oddělení magistrátu z hlediska personálního obsazení velmi kritický. Během roku došlo k úplné destabilizaci chodu oddělení, a to tím, že se výrazně snížil počet referentů projednávající přestupky. Jedna z pracovnic oddělení odešla do důchodu, další dvě odešly na vlastní žádost na jiné odbory. Vedoucí oddělení, který nastoupil ke konci roku 2016, ukončil pracovní poměr již v průběhu roku 2017. Namísto původních šesti oprávněných osob projednávající přestupky zůstaly na oddělení pouze dvě oprávněné úřední osoby, které mohly vést přestupkové řízení, tudíž nebylo snadné dodržovat zákonné lhůty a začalo přibývat stížností na nečinnost apod. Jedna z pracovnic byla navíc pověřena vedením oddělení. Na konci roku se vrátila z mateřské

dovolené jedna pracovnice a další byla vybrána ve výběrovém řízení. Neměla však složenou zkoušku odborné způsobilosti, proto do té doby mohla vykonávat úkony pouze omezeně. V roce 2017 bylo oznámeno celkem 1303 přestupků. Z toho se jednalo o 391 přestupků proti veřejnému pořádku, 524 přestupků proti občanskému soužití a 342 přestupků proti majetku. Zbytek přestupků byl evidován dle jiných ustanovení zákona.

Ve sledovaném období let 2012–2017 činil průměrný počet oprávněných úředních osob pět úředníků. Avšak vzhledem k uvedené kvalifikační podmínce, ale i z důvodu náročnosti přestupkového řízení, odešly v roce 2017 z oddělení tři úřednice. V tomto roce bylo pro přestupkové oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav velmi náročné vykonávat přestupkovou agendu, neboť oddělení bylo personálně obsazeno pouze dvěma oprávněnými úředními osobami a jedním vedoucím, který však v průběhu roku také odešel.

V průběhu roku 2018 pracovnice přestupků, která nastoupila v roce 2017, se pokusila třikrát o složení zkoušky odborné způsobilosti, avšak bezúspěšně. Měl s ní být tedy rozváznán pracovní poměr, avšak z důvodu obrovského nárůstu množství administrativy mohla na oddělení zůstat a v její pracovní náplni je obsaženo veškeré vyřizování dokumentů, zapisování přestupků do evidence či vyřizování žádostí o vypracování zpráv o pověsti, kdy dříve všechny tyto práce vykonávaly oprávněné úřední osoby. V polovině 2018 se konečně podařilo obsadit volná místa dvěma novými pracovníky disponující potřebným vzděláním pro projednávání přestupků. V současné době je tedy na přestupkovém oddělení pět oprávněných úředních osob a jedna asistentka. Avšak vzhledem k neustálému nárůstu počtu přestupků, by bylo nutné navýšit jejich počet minimálně ještě o další dvě pracovnice. Přestože v roce 2018 opět vzrostl počet přestupků, kdy bylo celkem projednááno 1343 přestupků, nebyl tento požadavek ze strany vedení Magistrátu města Mladá Boleslav schválen.

4.1.3 Rozsah projednávaných přestupků

Následující část se zabývá mapováním vývoje vybraných přestupků v letech 2012–2017 v kompetenci Magistrátu města Mladá Boleslav. Tabulka 1 ukazuje přehled nejčastěji projednávaných druhů přestupků. Z údajů je zřejmé, že za celé období sledovaných šesti let bylo na správním oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav projednáno celkem 5 826 přestupků, z toho nejvíce přestupků bylo proti občanskému soužití. Celkem jich bylo projednáno 2 561, přičemž zcela nejvíce 524 přestupků bylo vedeno v roce 2017. Druhým

nejčastěji projednávaným druhem přestupků byly přestupky proti majetku, kterých bylo v letech 2012–2017 vedeno celkem 1 726, z toho nejvíce 342 přestupků rovněž v roce 2017. Přestupků proti veřejnému pořádku bylo projednáváno jen nepatrně o něco méně, celkem 1539, přičemž nejvíce 391 jich bylo opět v roce 2017.

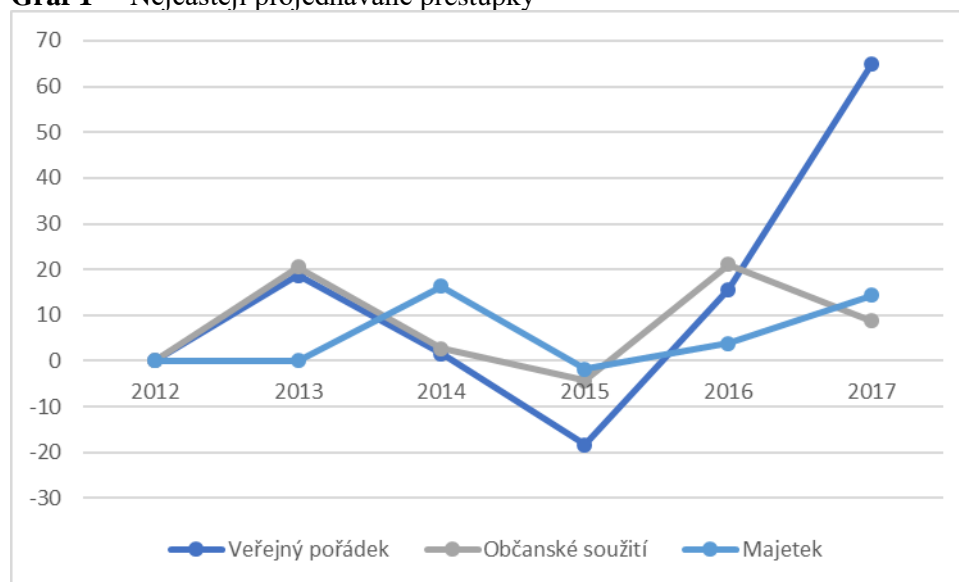
Tabulka 1 Přehled vybraných přestupků projednávaných v Mladé Boleslavi

Rok	Celkový počet přestupků	z toho vybrané druhy přestupků		
		Veřejný pořádek	Občanské soužití	Majetek
2012	917	208	336	252
2013	927	247	405	252
2014	976	251	416	293
2015	937	205	398	288
2016	1034	237	482	299
2017	1303	391	524	342
Celkem	5826	1539	2561	1726

Zdroj: vlastní zpracování podle interních údajů Magistrátu města Mladá Boleslav

Dále je z tabulky zřejmý nárůst přestupků, a to v každé skupině vybraných přestupků. Meziroční vývoj počtu vybraných přestupků projednávaných v Mladé Boleslavi ukazuje graf 1.

Graf 1 Nejčastěji projednávané přestupky

Zdroj: vlastní zpracování podle interních údajů Magistrátu města Mladá Boleslav

Z grafického znázornění vyplývá, že oproti roku 2012 došlo v roce 2013 ke 20% nárůstu přestupků proti občanskému soužití a o téměř 19 % vzrostl počet přestupků proti veřejnému pořádku. Oproti tomu počet přestupků proti majetku zůstal na zcela stejné

úrovni jako v předešlém roce. Avšak již v následujícím roce došlo u počtu přestupků proti majetku k navýšení o 16,3 %. Počty přestupků proti veřejnému pořádku a proti občanskému soužití v roce 2014 se zvýšily zcela nepatrně, a to o 1,6 % resp. o 2,6 %. Meziroční pokles, a to dokonce u všech třech kategorií přestupků, byl zaznamenán pouze v roce 2015, přičemž nejvíce poklesl počet přestupků proti veřejnému pořádku, kdy jich bylo projednáváno o 18,3 % méně než v roce 2014. Ovšem již další rok přinesl správnímu oddělení opětovné navýšení počtu projednávaných přestupků. V roce 2016 došlo výraznému nárůstu zejména přestupků proti občanskému soužití, a to o 21,1 %, ale i proti veřejnému pořádku, jejichž počet vzrostl oproti předchozímu roku o 15,6 %. Zřetelně nejvyšší nárůst přestupků byl zaznamenán v roce 2017, kdy došlo k meziročnímu zvýšení jednak ve všech vybraných kategoriích přestupků, ale zejména o 65 % stoupl počet přestupků proti veřejnému pořádku, kde jich bylo projednáváno o 154 více než v roce 2016. Poměrně vysoký nárůst (o 14,4 %) byl zjištěn i u kategorie přestupků proti majetku, kterých bylo v roce 2017 projednáváno o 43 více než v předchozím roce.

V roce 2018 opět vzrostl počet přestupků, kdy bylo projednáváno celkem 1 343 přestupků. Způsobil to především nárůst počtu cizinců pracujících a pohybujících se v Mladé Boleslavi. Pokud jde o hledisko porušených právních povinností dominovaly přestupky proti veřejnému pořádku, kterých bylo v roce 2018 projednáváno celkem 445, dále 428 přestupků proti občanskému soužití a 255 přestupků proti majetku. Mezi přestupky byly zastoupeny i takové, které spočívaly v porušení vyhlášky města (152) a dokonce mezi nimi bylo i 67 přestupků na úseku ochrany před škodlivými a návykovými látkami a přestupků na úseku zbraní a střeliva.

4.1.4 Shrnutí

Z předložených údajů o počtu projednávaných přestupků je zřejmé, že v období let 2012–2017 se jejich počet každoročně zvyšoval. Výjimkou je rok 2015, kdy se naopak počet přestupků snížil, a to zejména u přestupků proti veřejnému pořádku, ale i u přestupků proti občanskému soužití. Od roku 2016 již počty pouze rostou, a dokonce v roce 2018 jich bylo projednáváno téměř dvakrát více než v roce 2012. Vzhledem k tomu, že již za leden 2019 bylo zaevidováno 306 nových přestupků, lze předpokládat, že i v roce 2019 počet projednávaných přestupků také poroste.

Mezi nejčastěji projednávanými přestupky na přestupkovém oddělení správního odboru Magistrátu města Mladá Boleslav ve sledovaných letech převažovaly přestupky

proti občanskému soužití, kterých bylo v průměru ročně projednáváno 427 a tvořily téměř polovinu ze všech projednávaných přestupků. Mezi přestupky proti občanskému soužití náleží například přestupky podle § 7 odst. 1 písm. b), c) - ublížení na zdraví z nedbalosti, úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválností nebo jiným hrubým jednáním, které se projednávají z úřední povinnosti.

Počty dalších dvou kategorií zahrnující přestupky proti veřejnému pořádku a přestupky proti majetku byly ve sledovaných letech téměř stejné, avšak v roce 2017 a zejména v roce 2018 došlo k výraznému nárůstu počtu přestupků proti veřejnému pořádku. Patří mezi ně například přestupky podle § 5 odst. 1 písm. a), d), e), f) – neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, porušení nočního klidu, vzbuzení veřejného pohoršení, znečištění veřejného prostranství, veřejně přístupného objektu nebo veřejně prospěšného zařízení anebo zanedbání povinnosti úklidu veřejného prostranství, které se projednávají z úřední povinnosti.

Přestože počet přestupků (s výjimkou roku 2015) každoročně rostl, počet oprávněných úředních osob tento trend nijak nekopíroval. V průměru zajišťovalo přestupkové řízení pět úředníků. Uvedené množství zvládalo bezproblémově vést přestupková řízení zejména v roce 2012, kdy bylo projednáváno celkově zcela nejméně přestupků a také v roce 2015, kdy byl zaznamenán jejich druhý nejnižší počet ve sledovaném období. Avšak již od roku 2014 začala na přestupkovém oddělení personální destabilizace, přičemž tento stav trval až do poloviny roku 2018, kdy se podařilo neuspokojivou situaci zastavit. Příčinou tohoto stavu byla častá fluktuace zaměstnanců, která značně omezila chod oddělení. Je zřejmé, že pro míru fluktuace hrála nejvíce rozhodující faktor motivace, resp. demotivace. Spouštěčem se stal odchod dlouholeté vedoucí a dalších úřednic. Zjištění, že na některé pracovní pozice, ačkoliv jsou stejně ohodnoceny, jsou kladeny nižší nároky, rozpoutalo nespokojenost a již zmiňovanou nestabilitu. Dalšími demotivujícími faktory byly nové požadavky na kvalifikaci oprávněných úředních osob, růst projednávaných přestupků, celková náročnost práce zahrnující zvýšenou administrativní agendu, ale i zvýšení stresových situací doprovázející zejména samotné projednávání přestupků. Všechny tyto skutečnosti zcela demotivovaly i nově přijímané zaměstnance. Potvrdilo se, že nejkritičtějšími obdobím je zkušební doba a potom doba do jednoho roku, protože během ní museli zvládnout složit zkoušku odborné způsobilosti. V současnosti přestupkové řízení vykonává pět oprávněných úředních osob

a další jedna asistentka vykonává administrativní agendu. V porovnání s počtem zaměstnanců v minulosti, by se jejich současný stav mohl jevit jako ideální. Při předpokladu dalšího nárůstu počtu projednávaných přestupků však lze spíše očekávat, že počet zaměstnanců bude nedostačující. Pokud nebude přijato nějaké motivační opatření, je potom velmi pravděpodobné, že lze očekávat opakování flukтуаční situace.

4.2 Efektivita přestupkového řízení

Přestupkové řízení je druhem správního řízení, jehož účelem je zjistit, zda se skutek skutečně stal, zda naplňuje znaky přestupku, kdo tento skutek spáchal a za jakých okolností, a dále jaký druh správního trestu a v jaké výši lze pachateli přestupku uložit. Ukládání pokut za přestupky je zejména pro správní orgán provázeno ekonomickými aspekty, a to především v souvislosti s příjmy do veřejných rozpočtů. Pokud uloží orgán obce pokutu za spáchaný přestupek, tato se stává příjmem obce, jejíž orgán rozhodl v dané věci v prvním stupni. V případě uložených pokut Magistrátem města Mladá Boleslav, a to i na základě pověření jiných obcí k projednávání přestupků se jedná o příjmy do územního rozpočtu Magistrátu města Mladá Boleslav. Tyto příjmy vzniklé z činnosti správního orgánu jsou jedním z prostředků, ze kterých lze financovat provoz úřadu. Efektivitu uložení správních trestů ve formě pokuty lze hodnotit počtem zaplacených pokut, které byly v přestupkovém řízení uloženy.

Pokuty patří mezi nedaňové příjmy a jsou účtovány jako sankční platby přijaté od jiných subjektů než státu, obcí, krajů, státních fondů, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí. Tabulka 2 zobrazuje údaje o celkové výši všech sankčních plateb zahrnutých do příjmů města Mladá Boleslav a dále výši uložených a zaplacených pokut v rámci vedeného přestupkového řízení za období let 2012–2017.

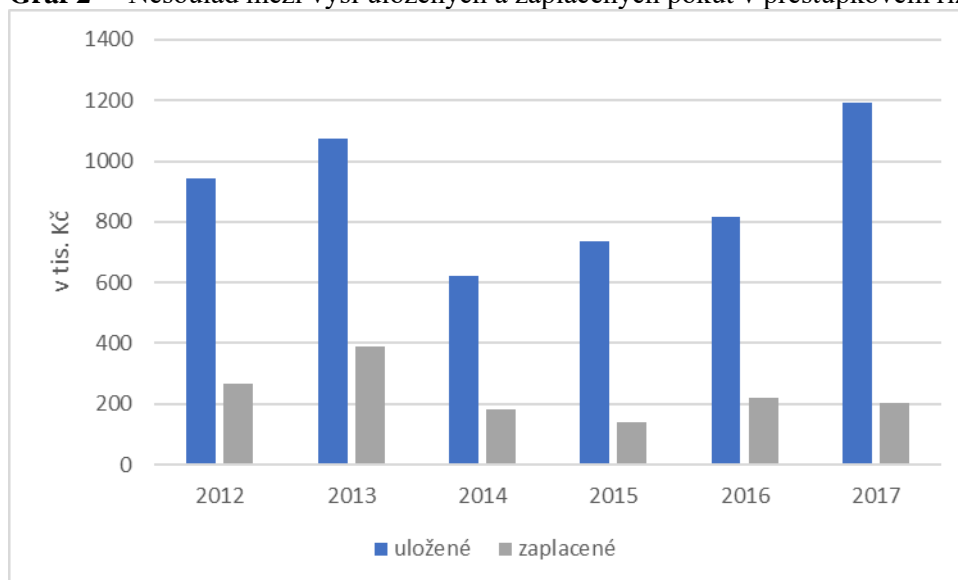
Tabulka 2 Přehled výše sankčních plateb a uložených a zaplacených pokut (v tis. Kč)

Rok	Sankční platby celkem	Výše uložených pokut	Výše zaplacených pokut
2012	7 993	945	267
2013	7 920	1 074	388
2014	8 070	621	181
2015	9 923	736	139
2016	10 024	815	220
2017	11 513	1 194	203

Zdroj: vlastní zpracování podle údajů MF Monitor státní pokladny a podle údajů v Ročence města

Při porovnání údajů z tabulky 2, konkrétně finančních částek za uložené a za zaplacené pokuty, je vidět zřetelný rozdíl mezi celkovou částkou za uložené pokuty a celkovou částkou za pokuty zaplacené. Jak vyplynulo z údajů o projednávaných přestupcích, nejčastěji jsou projednávány přestupky proti občanskému soužití a proti veřejnému pořádku. Důvod nižší výše zaplacených pokut lze proto hledat ve většině případů přímo v osobách přestupců. Velmi často se jedná o stejné pachatele, kteří jsou bez prostředků a svoji situaci řeší například drobnými krádežemi. Rovněž jsou se stejnými osobami často řešeny přestupky týkající se například znečištění veřejného prostranství, či porušení vyhlášky obce. Policisté tyto osoby mohou zajistit klidně i každý den, kdy jim je nabídnuto věc vyřešit zaplacením pokuty na místě. Tito lidé, ale často nemají prostředky na zaplacení pokuty, a tak je celá věc předána k dořešení správnímu orgánu. Ovšem po vydání rozhodnutí správního orgánu a uložení pokuty, nebývají tyto pokuty téměř nikdy zaplacený v době splatnosti. Většinou u nich dochází až k vymáhání pohledávek prostřednictvím exekučního řízení. V případě nezaplacení uložené pokuty jim hrozí exekuční řízení, avšak vzhledem k jejich tíživé finanční situaci, rovněž proto, že nejsou nikde zaměstnáni, žádné dávky nepobírají, nelze tyto pohledávky ani exekučně vymáhat. Graf 2 zobrazuje nesoulad mezi objemem stanovené výše uložených pokut a vybranými finančními prostředky ze zaplacených pokut.

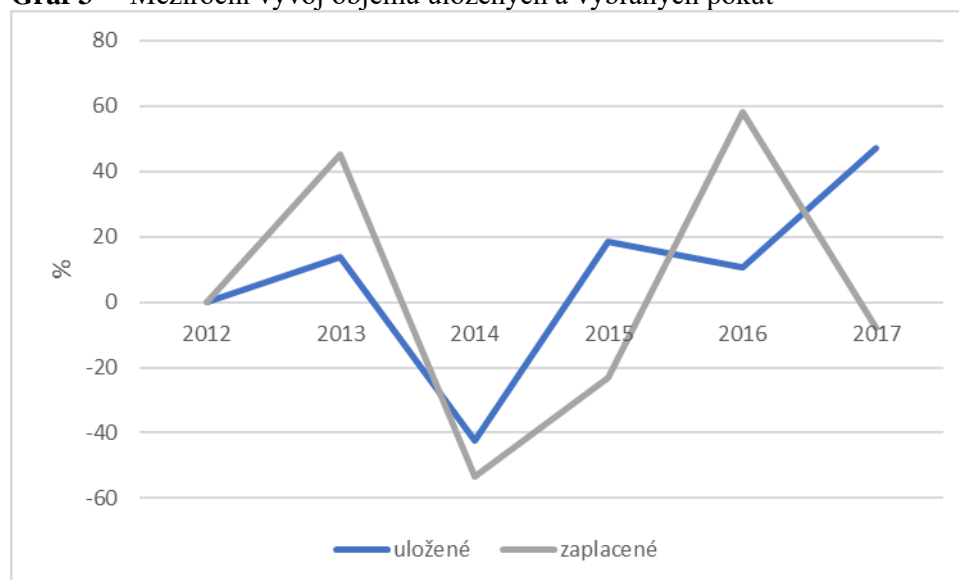
Graf 2 Nesoulad mezi výši uložených a zaplacených pokut v přestupkovém řízení

Zdroj: vlastní zpracování podle interních údajů Magistrátu města Mladá Boleslav

K úspěšnému dokončení přestupkového řízení tedy správní orgán vynakládá nemalé finanční prostředky, čímž dochází ke snižování efektivity přestupkového řízení. Ať už se jedná o opakované zasílání zásilek nebo pátrání po těchto osobách, tyto prostředky se správnímu orgánu nikdy nevrátí, neboť pokuta není nikdy uhrazena nebo řízení se musí odložit či zastavit z důvodu uplynutí lhůty možné k projednání přestupku. Tyto osoby rovněž bývají těžko dohledatelné. A přitom se nemusí vždy nutně jednat pouze o přestupce bez domova či cizince bydlící na ubytovnách. I osoby mající na území ČR trvalý pobyt či oficiálně uvedou adresu pro doručování, uloženou pokutu nezaplatí. Tyto osoby se k ústnímu jednání nedostavují, protože se řádně omluví. Správní orgán potom musí nařídít nové ústní jednání, kam jsou opakovaně zváni jak přestupci, tak i poškození či svědci. Pokud je osoba uznána vinným, je mu uložena nejen pokuta ale ze zákona i náklady řízení, které činí částku 1 000 Kč. Avšak ve většině případů ani tyto náklady nepokryjí náklady uložené na celé řízení. Pokuta i tyto náklady jsou vymáhány exekučně, ale i v tomto případě je pravděpodobnost vymožení této pokuty velmi malá. Naopak velice malou skupinu tvoří osoby, které se správním orgánem spolupracují, k ústnímu jednání se dostaví hned napoprvé, dokonce svou vinu uznají a pokutu zaplatí ve splatnosti. Meziroční vývoj objemu uložených a vybraných pokut zobrazuje graf 3.

Graf 3 Meziroční vývoj objemu uložených a vybraných pokut

Zdroj: vlastní zpracování podle interních údajů Magistrátu města Mladá Boleslav

4.2.1 Shrnutí

V roce 2012 uložil Magistrát města Mladá Boleslav, přestupkové oddělení správního odboru celkově na pokutách částku 944 500 Kč, přičemž zaplaceno bylo jen 267 400 Kč,

což představuje pouze 28 % z celkového objemu uložených pokut. V dalším roce 2013 byla uložena částka 1 073 600 Kč, kdy její výše meziročně vzrostla o 14 % a přestože zapláceno bylo dokonce pouze 387 800 Kč, což je 36 % z toho, co bylo uloženo, meziročně tato výše vzrostla o 45 %. Lze tedy konstatovat, že rok 2013 byl co do výše uložených, ale i zaplacených pokut nejnvýnosnějším rokem, přestože počet projednávaných přestupků nebyl nijak velký. V roce 2014 částka uložených pokut velmi klesla, a to na výši 621 200 Kč, tedy se snížila o 42 % a zároveň došlo o 53 % k meziročnímu snížení zaplacených pokut. Částka za zaplacené pokuty činila pouze 180 000 Kč a její hodnota tak tvořila jen 29 % z celkového objemu uložených pokut. V roce 2015 se výše uložených pokut meziročně zvýšila, a to až o 19 % na částku 736 200 Kč. Avšak zapláceno na pokutách bylo jen 138 900 Kč, což bylo o 23 % méně než loni a bylo tak zapláceno jen 19 % z celkové výše uložených pokut. V roce 2016 byla uložena částka za pokuty ve výši 814 600 Kč, což bylo o 11 % více než v předchozím roce. Došlo rovněž k meziročnímu zvýšení výše zaplacených pokut, a to o 58 %, kdy však i toto navýšení představovalo jen 27 % z celkového objemu uložených pokut. V posledním evidovaném roce 2017 uložilo přestupkové oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav na pokutách za přestupky částku ve výši 1 194 060 Kč, což byl nárůst meziročně o 47 %. Tento nárůst je z celého sledovaného období let 2012–2017 zcela nejvyšší. Důvodem je zřejmě změna zákona, resp. zvýšení maximální výše pokut. Rovněž v říjnu 2016 došlo k uvedení centrální evidence přestupků, přičemž v případě recidivy se ukládá pokuta vyšší, než byla uložena v předešlém řízení. Na pokutách však bylo v roce 2017 zapláceno pouze 203 055 Kč, což je pouze 17 % v porovnání s výši uložených pokut a zároveň snížení o 8 % oproti výši zaplacených pokut v předešlém roce. V průměru přestupkové oddělení každý rok ukládalo pokuty ve výši 898 tis. Kč, avšak zaplácena z nich byla v průměru jen necelá třetina (26 %).

V roce 2018 přestupkové oddělení přijalo celkem 1343 oznámení o spáchání přestupku a udělilo v rámci řízení o přestupku pokuty v celkové výši 788 441 Kč. Z hlediska porušených právních povinností dominovaly přestupky proti veřejnému pořádku (celkem 445 evidovaných přestupků), přestupky proti občanskému soužití (428), přestupky proti majetku (255), přestupky spočívající v porušení vyhlášky města (152). Za rok 2018 bylo evidováno také 67 přestupků na úseku ochrany před škodlivými a návykovými látkami a přestupků na úseku zbraní a střeliva.

4.3 Zajištění součinnosti správního orgánu s Policií ČR a městskou policií

Přestože Mladá Boleslav patří k regionům s jednou z nejnižších nezaměstnaností, opakovaně strážníci řeší problémy s bezdomovci, kterými jsou zejména občané, kteří přišli o svůj majetek a sociální zázemí a odmítají se začlenit zpět do běžného života. Velký podíl na nelichotivé statistice počtu projednávaných přestupků má také zvýšený pohyb cizinců pracujících pro nejrůznější pracovní agentury, kteří jsou do města dopravováni bez jakéhokoliv prověřování jejich trestní minulosti a pracovní perspektivnosti. Tito zaměstnanci jsou ve velké většině občané Polské republiky, Slovenska, ale také Mongolska a Rumunska. V poslední době se velmi vzrostl počet přestupků spáchaných těmito osobami. Jsou ubytováni na ubytovnách, kterých je v okolí Mladé Boleslavi obrovské množství. Pokud spáchají tyto osoby přestupek, je velmi obtížné je dohledat a věc vyřešit. Tito lidé často ubytovny mění, neboť z důvodu nevhodného chování bývají z ubytoven vyhozeni. Často se také stává, že jsou vyhozeni nejen z ubytovny, ale také ze zaměstnání. Jelikož se nechtějí vrátit do své země, zůstávají zde a stávají se z nich bezdomovci. Tyto osoby, jelikož nemají kde bydlet a nedostává se jim ani finančních prostředků, se následně začínají dopouštět protiprávního jednání. Jedná se zejména o drobné krádeže, popíjení alkoholu na veřejnosti tedy porušení vyhlášky města, znečištění veřejného prostranství a jiné. Ve vyhlášce je zakázáno pít alkoholu na veřejnosti, kdy však tyto osoby bez domova a bez prostředků se pohybují po celém městě a alkohol popíjejí. Spolupráce s těmito lidmi je velmi složitá, neboť pokud je přestupek na tuto osobu správnímu orgánu oznámen, stává se, že správní orgán není schopen věc uzavřít, protože tyto osoby nebylo možné dohledat. Jednou z možností, jak vůbec tyto osoby kontaktovat je prostřednictvím městské nebo státní policie. Tito vzhledem k jejich častému řešení protiprávních jednání s těmito osobami vědí, kde se pohybují. Je proto nutné s nimi úzce spolupracovat. Na konci roku 2018 bylo evidováno celkem 139 bezdomovců, z toho 73 cizinců. V minulosti byl v právním řádu ukotven institut zákazu pobytu za opakované specifické přestupkové jednání, který byl velkou pomocí pro eliminaci těchto problémových osob na území města. Bohužel byl tento správní legislativní prvek zákonodárci zrušen.

Městská policie v Mladé Boleslavi řešila v roce 2018 celkem 15 263 přestupků a udělila 8 388 pokut v částce 3 150 850 Kč, přičemž v průměru disponovala 50 strážníky. Aby mohl být jakýkoliv oznámený přestupek řešen a dořešen, je úplný základ řádné ztotožnění osoby páchající přestupek. Je-li osoba, která spáchala přestupek neboli

přestupce, české národnosti, stačí ve ztotožnění uvést jméno a datum narození. Systém ověřování osob si tuto osobu dle zadaných informací již sama ztotožní a okamžitě je jasná adresa trvalého pobytu. V tomto případě již se dá s tímto pracovat a v řízení řádně pokračovat. Pokud však je přestupce cizí státní příslušník a neuvede, kde bydlí, už nastává problém. Pro zahájení řízení je nutné, aby si oznámení o zahájení řízení převzal přímo přestupce anebo aby bylo zasláno na adresu trvalého pobytu, kdy i při nepřevzetí, se dá použít tzv. fikce doručení. Toto se považuje za doručené, tedy řízení za zahájené. V případě cizinců, kteří pracují a jsou ubytováni na ubytovnách, je už nutná spolupráce s policií, a to zejména v dohledání těchto přestupců a následnému doručení. Správní orgán často tedy žádá orgány policie o součinnost. Tito jsou schopni ubytovny osobně navštívit a přestupce dohledat. Osobně jim zásilku z magistrátu předají proti podpisu. Doručenkou o převzetí vrátí správnímu orgánu a tím je možné věc řešit a dořešit. Pokud však tyto osoby nedohledá, správní orgán již nemá více možností, jak se dopracovat ke zdárnému ukončení věci a velká většina těchto přestupků je ukončena z důvodu uplynutí zákonné lhůty k projednání. Další možností využití spolupráce policie je při došetřování informací o podezřelém. Jelikož se policie při své každodenní činnosti setkává se spoustou lidí, mají větší přehled, kde se podezřelí mohou pohybovat. Správní orgán tedy zasílá žádost o sdělení, zda existují o podezřelém nějaké poznatky. Z větší části všech žádostí policie vždy sdělí nějaké nové informace, například adresu, na které by se mohl podezřelý zdržovat nebo kde je zaměstnán. Touto informací je správnímu orgánu usnadněn výkon činnosti přestupkového řízení. Základem je tak dobře fungující spolupráce jak s městskou policií, tak s Policií ČR. Další příležitostí pro využití spolupráce s policejními složkami, je její funkce ochranné složky, a to jak přímo pro zajištění bezpečnosti pro úřední oprávněné osoby, tak i pro účastníky řízení. Vzhledem k tomu, že v poslední době není výskyt agresivity v rámci přestupkového řízení nic neobvyklého, bývá často i tato ochrana více využívána. Pokud totiž oprávněná úřední osoba nařídí ústní jednání, pozve jak obviněné, tak i svědky, poškozené a pokud se navíc jedná o první nařízené ústní jednání, nemá správní orgán žádné poznatky o účastnících řízení. Často se potom stává, že se tito účastníci setkají před ústním jednáním, kdy čekají, kdy budou k věci vypovídat. Pokud se projednává například fyzické napadení, jsou pozváni všichni účastníci, kteří byli celého incidentu přítomni, a to jak podezřelý, tak i osoba, která byla napadena, a dále i svědci. Setkají se na chodbě a už mezi nimi může vzniknout problém. Hádají se, může dojít i k dalšímu fyzickému napadení. Rovněž se tak může stát i v průběhu ústního jednání,

kdy všichni k věci vypovídají, nesouhlasí s výpovědí druhých a už opět vzniká problém a spory. V minulosti dokonce došlo několikrát i ke slovnímu napadení oprávněné úřední osoby, kdy hrozilo i napadení fyzické. V tomto případě je nutné okamžitě volat na policii, která se snaží okamžitě dostavit a zasáhnout, aby nedošlo i k tragickým následkům. Těmto nebezpečným situacím lze předcházet právě předvoláním policistů, kteří jsou potom přítomni celému jednání. Tento postup lze však uplatnit pouze v případě, kdy správní orgán účastníky řízení zná a ví, že by mohli být při jednání agresivní. Z časových i kapacitních důvodů však nelze, aby byl u každého ústního jednání přítomen někdo z policistů. V Mladé Boleslavi v současnosti totiž chybí 16 strážníků městské policie, u Policie ČR dokonce 22 policistů, a proto bývá často správní orgán ve své žádosti o součinnost odmítnut.

Praktické poznatky o součinnosti byly dále zjišťovány **průzkumem provedeným prostřednictvím řízeného rozhovoru s oprávněnou úřední osobou, konkrétně se zástupkyní vedoucí přestupkového oddělení v Mladé Boleslavi, a dále s vedoucím přestupkového oddělení Městského úřadu Písek**, který má přibližně stejný počet obyvatel jako město Mladá Boleslav, a rovněž obě města mají městskou policii i státní policii. Byl sepsán scénář otázek, jež jim byly osobně pokládány, jejich odpovědi zaznamenány a poté provedena komparace.

Otázka 1: Jakým způsobem a při jakých činnostech je na vašem oddělení využívána součinnost Městské policie a Policie ČR?

MB: *„Na oddělení spolupracujeme jak s Policií ČR, tak s policií městskou. Nejčastější spolupráce vyplývá z došetřování došlých oznámení, a dále pátrání po pobytu oznámených osob, nebo doručování zásilek, neboť se často jedná o cizince“.*

PÍSEK: *„Ve své práci využíváme zejména městskou policii na doručování písemnosti, lepšího poštáka neznám. Najdou ho většinou v zaměstnání a písemnost doručí. Jinak spolupráce se všemi v případě, že je třeba doplnit něco do spisu, fotodokumentací místa přestupku. V případě, že jsou ve spise nějaké pochybnosti, není problém se na jakoukoliv policejní složku obrátit a následně problém vyřešit. Dobrá spolupráce plyne i z toho, že je na našem oddělení několik minulých policistů, kdy se tyto osobně znají s policisty sloužícími, a i tyto vazby pomáhají lepší spolupráci“.*

Otázka 2: Jaké jsou Vaše zkušenosti se zajištěním součinnosti a jak hodnotíte spolupráci s městskou policií a Policií ČR?

MB: „Naše zkušenosti jsou spíše negativní, ne vždy dojde při jednání s policií ke vzájemné symbióze. Lze pochopit, že oznámený přestupek je nutné došetřit, zabere to čas, a je to zdlouhavé a obtěžující pro policii, avšak aby došlo k řádnému vyřízení přestupku, je třeba, aby fungovala vzájemná spolupráce. Rovněž pokud jsou policisté přizváni k ústnímu jednání jako svědci, často se stává, že k jednání vůbec nedorazí, neomluví se a pokud je oprávněnou úřední osobu opětovně kontaktován, že je nutná jeho svědecká výpověď, často bývají ještě nepříjemní“.

PÍSEK: „Dle možností se snažíme navštívit aspoň jednou za rok porady jednotlivých složek, kde vzájemně reagujeme na připomínky a snažíme se nastavit spolupráci na co nejlepší úrovni. Vysvětlit si co je důležité pro správní orgán pro řádný průběh správního řízení. Vedení policie se zúčastňuje každý týden porad vedení města, kde dochází k předávání informací a problémům vzájemně. Reaguje se na podněty veřejnosti, problematická místa v souvislosti s veřejným pořádkem“.

Otázka 3: Pociťujete nějaký rozdíl ve spolupraci s městskou policií a Policí ČR a v čem?

MB: „Co se týče rozdílu mezi státní a městskou policií při oznamování přestupků záleží na konkrétní osobě, která oznámení zpracovává. V jednom případě tedy může být oznámení o přestupku postoupeno v pořádku, v dalším je třeba nutné došetřovat, a tím pádem kontaktovat policii, která přestupek oznámila, a žádat další informace o skutku, který se měl stát. Obecně lépe jsou zpracovány oznámení od policie státní, kdy kolikrát oznámení o přestupku od městské policie obsahuje pouze jméno obviněného, datum a místo spáchání skutku a porušený skutek. V tomto případě je poté nutností doplnění oznámení, a to alespoň o úřední záznam“.

PÍSEK: „Oznámení od Městské police bývá dle mého názoru lépe zpracované, v případě, že jim vytkneme nějaké nedostatky, snaží se je napravit a v dalším oznámení se jim vyvarovat. U státní policie jsou přestupky branné okrajově a není moc snaha udělat něco navíc. Ve jménu hesla „správní orgán si s tím poradí“ rychle sepsat úřední záznam a pryč s tím. Co se týče výslechu policistů (svědků) je u obou složek přístup stejný, je pro ně většinou těžko pochopitelné, že nám nestačí to, co napsali oni v úředním záznamu. Často se stává, že při výslechu si toho moc již nepamatují a pak se strašně diví, že je přestupek zastaven pro nedostatek důkazů“.

Otázka 4: Co byste na spolupráci zlepšila či jaká opatření ke zlepšení efektivity spolupráce byste navrhli?

MB: „Jednoznačně by bylo třeba zlepšit ochotu, a komunikaci. Nejedná se však o policii jako celek, ale o jednotlivce. Určitě by bylo vhodné se občas sejit s oběma zástupci policie a najít společné řešení problémů, či návrhy na lepší spolupráci. Každý máme své postupy práce a zákony, podle kterých musíme postupovat, bylo by tedy vhodné seznámit se s nimi vzájemně pro lepší pochopení práce obou orgánů“.

PÍSEK: „Naše spolupráce je bez vážnějších komplikací, vždy je snaha řešit problém hned, není co navrhovat, možná pravidelné setkání (1 x za rok) všech zástupců vedení jednotlivých oddělení policie, městské policie, správních orgánů zaměřené na jednotlivé oblasti“.

4.3.1 Shrnutí

Na první otázku, zda je součinnost policie na oddělení využívána, oba zástupci přestupkového oddělení odpověděli, že policii používají zejména k došetření došlého oznámení, doplnění spisové dokumentace. Rovněž je policie hojně využívána při doručování zásilek, a to zejména cizincům nebo podezřelým do zaměstnání. Z otázky na zhodnocení zkušeností spolupráce v Mladé Boleslavi vplynuly spíše negativní zkušenosti, které zahrnovaly zejména neochotu policistů nejen došetřit oznámení, kdy je to třeba, ale také i neochotou spolupráce při podávání svědeckých výpovědí. Policisté nespolupracují, z jednání se často ani neomluví, a přitom na jejich výpovědi záleží celé řízení. Na Městském úřadě Písek mají naopak pozitivní zkušenosti, kdy se oddělení spolu snaží více spolupracovat, vyjít si vzájemně vstříc neboť je to důležité pro řádné dořešení přestupku. Obě složky se snaží reagovat na podněty veřejnosti, předejít dalším páchání protizákonné činnosti. Ke vzájemnému souladu napomáhá i přítomnost obou složek na týdenní poradě vedení.

Co se týká otázky, jestli je nějaký rozdíl ve spolupráci s městskou policií a státní policií, zde se odpovědi rozcházejí. Zatímco v Mladé Boleslavi lépe spolupracuje policie státní, oznámení od nich jsou lépe a detailně zpracovaná, městská policie oznamuje přestupky pouze okrajově bez výsledků, pátrání, v Písku mají oproti tomu lepší zkušenosti se spolupráci s městskými strážníky. Pokud je jim vytknut nějaký nedostatek, snaží se mu pro příště vyvarovat, chybu již neopakovat. Avšak na spolupráci s oběma složkami policie by město Písek nic neměnilo, spolupráce probíhá bez vážnějších komplikací. Oproti tomu

v Mladé Boleslavi je nutné zlepšit komunikaci mezi policií a správním orgánem. Z provedených rozhovorů tedy vyplynulo, že přestupkové oddělení v Mladé Boleslavi je více spokojeno se spoluprací se státní policií, kdy konkrétně jejich oznámení obsahuje více informací, které jsou pro řízení potřeba a ulehčí tím správnímu orgánu práci. Rovněž při došetřování věci jsou státní policisté ochotnější, dohledají více potřebných informací. Městská policie při oznamování přestupků udává pouze základní informace, kdy kolikrát i tyto informace chybí. Při šetření kolikrát správnímu orgánu sdělí, že „*na to nemají lidi*“, můžeme si tam zavolat sami. Obecně lepší spolupráce je tedy s Policií ČR. Oproti tomu v Písku je situace přesně obráceně, více spokojeni jsou s prací městské policie. Státní policie se přestupky zabývá pouze okrajově. Co se u obou správních orgánů shoduje, je skutečnost, že obě složky policie jsou neochotny chodit na ústní jednání svědčit. Když už po opětovných předvoláních dorazí, většinou si z incidentu, který je řešen jako přestupek, moc nepamatují. Stačilo by si jen přečíst úřední záznam, který sami oni napsali, avšak i jen toto je pro ně kolikrát velký problém. Pro lepší spolupráci do budoucna by bylo vhodné hlavně spolu komunikovat, pravidelně se scházet, poznat lépe práci druhé strany, a to jak ze strany správního orgánu, tak i ze strany policie. Lépe to přispěje k pochopení obou stran a umožní navrhnout opatření ke zlepšení efektivity práce obou orgánů.

4.4 Využití centrální evidence přestupků

S účinností od 1. října 2016 byla spuštěna celostátní evidence vybraných přestupků. Do této doby žádná centrální evidence neexistovala, pouze si ji vedl každý správní orgán sám. Výjimkou byly pouze přestupky v silniční dopravě vedené Ministerstvem dopravy, kdy tyto se zapisovaly do centrálního registru řidičů, dále evidence přestupků a správních deliktů v oblasti obchodování s ohroženými druhy vedená Českou inspekcí životního prostředí, evidence přestupků na úseku zbraní a střeliva projednaných v blokovém řízení vedená Policií ČR. Úkolem nově zavedené centrální evidence přestupků má správním orgánům umožnit zjistit, zda již pachatel v minulosti nějakého přestupku nedopustil. Předmětem evidence jsou dva typy přestupků, které se do ní zapisují. V prvním případě to jsou přestupky, které mají zpřísněný postih z důvodu recidivy a dále přestupky, které se evidují pro účely posouzení spolehlivosti. Cílem zavedení registru přestupků bylo zejména zavedení postihu u přestupků, které byly spáchány opakovaně a zefektivnění postihu tam, kde správní trestání nepostačovalo k tomu, aby to pachatele odradilo

od dalšího protiprávního jednání. Jedná se o přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, které jsou nejzávažnějšími přestupky z hlediska páchání.

Praktické poznatky o zkušenostech s vedením centrálního registru přestupků a možností jeho využití byly dále zjišťovány **průzkumem provedeným prostřednictvím řízeného rozhovoru s oprávněnou úřední osobou, konkrétně se zástupkyní vedoucí přestupkového oddělení v Mladé Boleslavi, a dále s vedoucím přestupkového oddělení Městského úřadu Písek**, který má přibližně stejný počet obyvatel jako město Mladá Boleslav, a rovněž obě města mají Městskou policii i státní policii. Byl sepsán scénář otázek, jež jim byly osobně pokládány, jejich odpovědi zaznamenány a poté provedena komparace.

Otázka 1: Myslíte si, že vám zavedení centrální evidence přestupků usnadnilo práci?

MB: „Zatím se dosud nějaké usnadnění neukázalo. Což se víceméně dalo očekávat, již od samého začátku jejího zavedení, které doprovázely značné problémy. Lze dokonce tvrdit, že tato inovace týkající se dalšího evidování je pro pracovníky zátěží.“

PÍSEK: „Zavedení registru přestupků práci nijak neusnadnilo, ale to asi nebylo ani jejím cílem. Je možné, že v budoucnu bude oceněn přínos této evidence, ale v této krátké době po jejím zavedení nelze o usnadnění ani o přínosu zatím hovořit.“

Otázka 2: Zlepšil se podle vás díky zavedení centrální evidence přestupků přehled o pachatelích přestupků?

MB: „Již nejsou informace tak roztržité a lze snadněji zjistit, jestli se osoba nedopustila přestupku v jiném místě. Z evidence mohou získat údaje nejen městské úřady, ale i Policie ČR, Městská policie, státní zástupci či soudy. Zapisovat do něj mohou všechny oprávněné úřední osoby, můžeme do něj během řízení nahlížet a policie například i v terénu. O tom, zda se zlepšil přehled nelze pochybovat, avšak vzhledem k tomu, že mezi pachateli máme hodně cizinců, často dochází k nesprávnému zapsání či nemožnosti dohledat chybějící informace.“

PÍSEK: „U nás evidenci využíváme často v rámci přestupkového řízení. A na základě podané žádosti mohou výpis z rejstříku se svými informacemi získat i občané. Přehled se určitě zlepšil.“

Otázka 3: Jaké nedostatky spatřujete v zavedení systému centrální evidence přestupků a jakým způsobem probíhá získávání informací?

MB: „*Ve fungování registru jsou stále velké mezery. Za prvé se jedná o neustálé výpadky registru, kdy v případě rychlého jednání a nutnosti pořízení opisu, je tento momentálně nefunkční. Častokrát se tak stává i při řešení přestupků policií, kdy tito z důvodu momentální nefunkčnosti registru si nemohou osobu projet evidencí a zjistit recidivu pachatele, nemohou tedy přestupek vyřešit na místě a musí ho rovnou předat k dořešení správnímu orgánu. Tímto narůstá počet oznámených přestupků správnímu orgánu, a tedy rostou i náklady. Další problém nastává u cizinců. Pokud policisté vyřeší přestupek pachatele uložením příkazu na místě, tento přestupek mají zapsat do evidence přestupků. Při zapisování cizinců je nutné uvést město narození. Jelikož při práci v terénu nemají možnost, jak si cizince ověřit, vyžádá si od nich pouze průkaz totožnosti. V převážné většině průkazů není bohužel uvedeno místo narození. A tak při zápisu do evidence napíší místo místa narození příslušnost, ze kterého pachatel pochází. Už je tedy evidován pod jménem, datem narození a místem narození, které však nebylo zjištěno a byl uveden pouze stát narození. Pokud však tento pachatel spáchá další přestupek a podaří se zjistit veškeré jeho nacionále, včetně místa narození, při pořízení výpisu z evidence přestupků získáme odpověď, že tato osoba nemá žádný záznam v evidenci přestupků, ačkoliv již z minulosti má, avšak v prvním případě byl přestupek špatně zapsán. Vzniká nám tedy duplicita v osobě přestupce, kdy jedna a tatáž osoba je zaevidována v registru dvakrát, avšak pouze jednou správně. Pokud tedy přestupce spáchá úplně stejný přestupek opakovaně, měla by mu být uložena pokuta ve vyšší částce. Z důvodu špatného zaevidování přestupku však není prokázána recidiva, proto je mu uložena sankce v nižší hodnotě.*“

PÍSEK: „*Opis z evidence přestupků získáváme přes speciální program VITA, který využíváme k evidenci přestupků. Opis je získáván bezproblémově poté, co je přestupce ztotožněn v registru obyvatel. Problém je s cizinci, kdy u těchto osob, které nelze ztotožnit přes Registr obyvatel, je potřeba ručně vložit místo narození, okres narození, stát narození a občanství. Vzhledem k tomu, že většinou je znám u cizince pouze stát odkud pochází, tak do všech kolonek se vypisuje název státu. Bez těchto údajů se výpis nepodaří získat. Problém vzniká, zda to tak dělají i na jiných správních orgánech, protože pak v případě jednoho cizince, který spáchal dva přestupky pokaždé v jiném správním obvodu, dojde k vytvoření dvou rozdílných osob – přestupců, ačkoliv se jedná o jednu a tatáž osobu. Zápis probíhá opět cestou programu VITA, celkem bezproblémově, program si sám hlídá*“

povinné údaje a v případě, že nějaký chybí, zápis neprovede. Je zde potřeba si hlídat správné zapsání jednotlivých porušených paragrafů, kdy se stává, že při oznámení přestupku je uvedena určitá právní kvalifikace, a to úmysl či nedbalost, a během řízení se toto změní. Pokud toto není opraveno, запиše se původní nastavení a už je přestupek chybně zapsán.“

4.4.1 Shrnutí

Největší problém spatřuje jak Magistrát města Mladá Boleslav, tak i město Písek zápis do centrální evidence přestupků u cizinců. Pro zapsání pravomocně uznaného přestupku, ale i jen pro potřebu výpisu přestupku, je nutné znát místo narození přestupce. Pokud toto není vyplněno, výpis pro informaci o přestupci není vyhotoven, rovněž není možný ani zápis spáchaného a prokázaného přestupku. Zápis není proveden správně. Z důvodu nemožnosti získat výpis bez těchto údajů, se zpravidla se do tohoto údaje uvede stát narození. Zápis se provede. Pokud však tento přestupce spáchá další přestupek, podaří se ho řádně ztotožnit a získat informaci o jeho městě narození, tento údaj se tedy uvede do žádosti o výpis. Z důvodu faktu, že za minulý spáchaný a prokázaný přestupek byl zaevidován do registru pod jiným městem narození, ve výsledku tento přestupce dle výpisu nespáchal žádný přestupek. Z toho tedy vyplývá, že při uznání viny mu bude dána sankce v nižší částce. Tímto tedy veškerá funkce registru postrádá smysl. Pokud však je přestupce řádně ztotožněn, což u příslušníků České republiky je, není s registrem problém, a vše funguje bez problému.

5 Výsledky a diskuse

V uvedené kapitole jsou shrnuty nejzajímavější výsledky zjištěné v praktické části zaměřenou na vedení přestupkového řízení na správním odboru Magistrátu města Mladá Boleslav. V prvním kroku byl zmapován stav a rozsah projednávaných přestupků, dále personálního zajištění procesu přestupkového oddělení včetně požadavků na výkon oprávněné úřední osoby. V dalším kroku byla provedena analýza efektivity přestupkového řízení, kde byly porovnávány výše uložených a zaplacených pokut a sledovány meziroční změny těchto ukazatelů. Dále byl proveden průzkum na zjištění součinnosti správního orgánu s orgány policie a zjištění využití centrální evidence přestupků.

5.1 Rozsah a personální zabezpečení přestupkového řízení

Z předložených údajů o počtu projednávaných přestupků správního odboru Magistrátu Mladá Boleslav je zřejmé, že v období let 2012–2017 počet přestupků každoročně rostl. Výjimkou byl rok 2015, kdy došlo k meziročnímu snížení celkového počtu projednávaných přestupků. K poklesu došlo u přestupků proti veřejnému pořádku, a u přestupků proti občanskému soužití. Od roku 2016 počty přestupků opět již pouze rostly, a dokonce v roce 2018 jich bylo projednáváno téměř dvakrát více než v roce 2012. Vzhledem k tomu, že již za leden 2019 bylo zaevidováno 306 nových přestupků, lze předpokládat, že i v roce 2019 počet projednávaných přestupků dále poroste.

Přestože počet přestupků (s výjimkou roku 2015) každoročně rostl, počet oprávněných úředních osob tento trend nijak nekopíroval. V průměru zajišťovalo přestupkové řízení pět úředníků. Uvedené množství zvládalo bezproblémově vést přestupková řízení zejména v roce 2012, kdy bylo projednáváno celkově zcela nejméně přestupků a také v roce 2015, kdy byl zaznamenán jejich výrazný pokles. Avšak již od roku 2014 začala na přestupkovém oddělení personální destabilizace, která trvala až do poloviny roku 2018, kdy se podařilo tuto neuspokojivou situaci zastavit. Příčinou tohoto stavu byla častá fluktuace zaměstnanců, která značně omezila chod oddělení. Je zřejmé, že pro míru fluktuace byla rozhodující motivace, resp. demotivace, v níž hrály hlavní roli zejména nové požadavky na kvalifikaci oprávněných úředních osob, růst projednávaných přestupků, celková náročnost práce zahrnující zvýšenou administrativní agendu, ale i zvýšení stresových situací doprovázející samotné projednávání přestupků včetně zavedení centrální evidence přestupků. Všechny tyto skutečnosti zcela

demotivovaly i nově přijímané zaměstnance, kteří nejdéle do jednoho roku museli zvládnout složit zkoušku odborné způsobilosti. V současnosti přestupkové řízení vykonává pět oprávněných úředních osob a další jedna asistentka vykonává administrativní agendu. V porovnání s počtem zaměstnanců v minulosti, by se jejich současný stav mohl jevit jako ideální. Při předpokladu dalšího nárůstu počtu projednávaných přestupků lze totiž s největší pravděpodobností očekávat další fluktuaci zaměstnanců vykonávajících přestupkové řízení.

5.2 Zhodnocení efektivity přestupkového řízení

Při porovnání finančních částek za uložené a za zaplacené pokuty, je vidět zřetelný propad mezi výši zaplacených pokut a výši, která byla uložena v rámci přestupkového řízení. Jak vyplynulo z údajů o projednávaných přestupcích, nejčastěji jsou projednávány přestupky proti občanskému soužití a proti veřejnému pořádku. Důvod nižší výše zaplacených pokut lze proto hledat ve většině případů přímo v osobách přestupců. Velmi často se jedná o stejné pachatele, kteří jsou většinou bez prostředků.

V roce 2017 uložilo přestupkové oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav na pokutách za přestupky částku ve výši 1 194 060 Kč, což představoval meziroční nárůst o 47 %. Tento nárůst byl z celého sledovaného období let 2012–2017 zcela nejvyšší. Důvodem je zřejmě změna zákona, resp. zvýšení maximální výše pokut. Rovněž v říjnu 2016 došlo k uvedení centrální evidence přestupků, přičemž v případě recidivy došlo k uložení vyšší pokuty, než byla uložena v predešlém řízení. Na pokutách však bylo v roce 2017 zaplaceno pouze 203 055 Kč, což je pouze 17 % v porovnání s objemem uložených pokut.

V průměru přestupkové oddělení každý rok ukládalo pokuty ve výši zhruba 898 tis. Kč, avšak zaplacená z nich byla v průměru jen necelá třetina (26 %). V roce 2018 přestupkové oddělení přijalo celkem 1 343 oznámení o spáchání přestupku a udělilo v rámci řízení o přestupku pokuty v celkové výši 788 441 Kč. Z hlediska porušených právních povinností dominovaly přestupky proti veřejnému pořádku a přestupky proti občanskému soužití.

5.3 Zhodnocení součinnosti

V rámci přestupkového řízení bývá spolupráce s policií využívána zejména k došetření došlého oznámení či doplnění spisové dokumentace. Dále při doručování

zásilek, a to zejména cizincům nebo podezřelým do zaměstnání. Zkušenosti se spoluprací vplynuly spíše negativní zkušenosti v Mladé Boleslavi, které zahrnovaly zejména neochotu policistů nejen došetřit oznámení, kdy je to třeba, ale také i neochotou spolupráce při podávání svědeckých výpovědí. Policisté nespolupracují, z jednání se často ani neomluví, a přitom na jejich výpovědi záleží celé řízení. Na Městském úřadě v Písku mají naopak pozitivní zkušenosti, kdy se oddělení spolu snaží více spolupracovat, vyjít si vzájemně vstříc neboť je to důležité pro řádné dořešení přestupku. Obě složky se snaží reagovat na podněty veřejnosti, předejít dalším páchání protizákonné činnosti. Ke vzájemnému souladu napomáhá i přítomnost obou složek na týdenní poradě vedení. Zatímco v Mladé Boleslavi lépe spolupracuje policie státní, oznámení od nich jsou lépe a detailně zpracovaná, městská policie oznamuje přestupky pouze okrajově bez výsledků, pátrání, v Písku mají oproti tomu lepší zkušenosti se spoluprací s městskými strážníky. Přestupkové oddělení v Mladé Boleslavi je více spokojeno se spoluprací se státní policií, kdy konkrétně jejich oznámení obsahuje více informací, které jsou pro řízení potřeba a ulehčí tím správnímu orgánu práci. Rovněž při došetřování věci jsou státní policisté ochotnější, dohledají více potřebných informací. Městská policie při oznamování přestupků udává pouze základní informace, často však chybí i tyto informace. Obecně lepší spolupráce je tedy s Policií ČR. Oproti tomu v Písku je situace přesně obráceně, více spokojení jsou s prací městské policie. Státní policie se přestupky zabývá pouze okrajově. Co se u obou správních orgánů shoduje, je skutečnost, že obě složky policie jsou neochotny chodit na ústní jednání svědčit. Pro lepší spolupráci do budoucna by bylo vhodné hlavně spolu komunikovat, pravidelně se scházet, poznat lépe práci druhé strany, a to jak ze strany správního orgánu, tak i ze strany policie. Lépe to přispěje k pochopení obou stran a umožní navrhnout opatření ke zlepšení efektivity práce obou orgánů.

5.4 Zhodnocení využití centrální evidence přestupků

Úkolem nově zavedené centrální evidence přestupků bylo správním orgánům umožnit zjistit, zda již pachatel v minulosti nějakého přestupku nedopustil. Cílem zavedení registru přestupků bylo zejména zavedení postihu u přestupků, které byly spáchány opakovaně a zefektivnění postihu tam, kde správní trestání nepostačovalo k tomu, aby to pachatele odradilo od dalšího protiprávního jednání. Jsou zde uvedeny především přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku, které jsou nejzávažnějšími přestupky z hlediska páchání. Údaje do evidence zapisuje oprávněná

úřední osoba správního orgánu, která v řízení o přestupcích rozhoduje v posledním stupni a to do 5 dnů od nabytí právní moci zpětně k datu právní moci. Před projednáním přestupku má správní orgán povinnost zajistit si opis z evidence a na jeho základě rozhoduje o výši správního trestu. Opis z evidence přestupků tvoří součást spisu projednávaného přestupku a žádá se o něj pomocí formuláře anebo aplikace.

Největší problém spatřuje jak Magistrát města Mladá Boleslav, tak stejně i město Písek zápis do centrální evidence přestupků u pachatelů cizinců. Jde zejména o provedení správné zápisu, protože pokud nejsou údaje zapsány úplně či správně, nelze potom pachatele cizince dohledat a pokud tento přestupce spáchá další přestupek, a prokázaný přestupek byl zaevidován do registru nesprávně, ve výsledku tento přestupce dle výpisu nespáchal žádný přestupek a při uznání viny dostane pokutu v nižší částce. Pokud však je přestupce řádně ztotožněn, což u příslušníků České republiky je, není s registrem problém, a vše funguje bez problému.

6 Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce byla analýza právní úpravy přestupkového řízení a vybraných druhů přestupků, a to přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a majetku, a využití příslušných právních úprav v praxi Magistrátu města Mladá Boleslav. Specifickým cílem práce bylo posouzení nákladů a výnosů činnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a porovnání finančních částek za uložené pokuty a za zaplacené pokuty na správním oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav za období 2012–2017. Toto téma bylo dále rozšířeno i na zhodnocení období roku 2018 a výhled na rok 2019.

Dílčím cílem práce bylo zhodnocení součinnosti správního oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav a správního oddělení Městského úřadu Písek, a to s městskou policií a Policií ČR s ohledem na zefektivnění přestupkového řízení. Dále zhodnocení funkčnosti registru přestupků, jeho kladů a záporů, a to rovněž v Mladé Boleslavi a Písku. Uvedená komparace by měla přinést zjištění, zda se názory a poznatky shodují nebo naopak zcela rozcházejí a na jejich základě posoudit, zda je možné uplatnit získané poznatky ke zlepšení výkonu přestupkového řízení.

Obecně platným předpisem pro celý rozsah správního řízení je správní řád, který představuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Definuje základní zásady činnosti správních orgánů a upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Současnou právní úpravu přestupků řeší zákon 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Změnou zákona došlo ke změně jak hmotné, tak procesní oblasti řešení přestupků. Nyní je tak zákon rozdělen do dvou zákonných úprav, kdy zákon o odpovědnosti za přestupky upravuje procesní řízení a zákon o některých přestupcích upravuje skutkové podstaty přestupků. Hlavním přínosem nového zákona je tedy jeho komplexnost, kdy nový zákon sjednocuje procesní pravidla a jejich aplikaci u různých správních orgánů. Nejvýraznější změnou je rovněž zavedení jednotné terminologie, kdy je pojem správní delikt zahrnut v pojmu přestupek. Další zásadní změnou je sjednocení právní úpravy odpovědnosti za přestupky fyzických osob, právnických osob a podnikajících osob do jednoho právního předpisu. Nově je také pojem sankce nahrazen pojmem správní trest. Nelze také uložit správní trest zákazu pobytu, avšak je zavedena

možnost uložit správní trest v podobě zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Nový procesní předpis se výrazně přiblížil k základním principům trestního práva a k zásadám správního trestání vyjádřeným v soudních rozhodnutích.

Přestupkové oddělení, které vede přestupkové řízení je součástí správního odboru Magistrátu města Mladá Boleslav. Jeho úkolem je vedení evidence a projednávání přestupků podle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, a podle zvláštních právních předpisů. V rámci Magistrátu města Mladá Boleslav jsou projednávány nejen přestupky spáchané v jeho správním obvodu, ale i přestupky z jeho okolních obcí. Obec tím přenesly veškerou příslušnost k projednávání přestupků na obec s rozšířenou působností, dle které řeší Magistrát města Mladá Boleslav přestupky spáchané v jejich správním obvodu. V současné době má město Mladá Boleslav uzavřené dvě veřejnoprávní smlouvy pro projednávání přestupků, a to s obcemi Březno a Čachovice a dále je Magistrát města Mladá Boleslav pověřen k projednávání přestupků za dalších 74 obcí., na jejichž území došlo ke spáchání přestupků.

Za období let 2012–2017 bylo na správním oddělení Magistrátu města Mladá Boleslav projednáno celkem 5 826 přestupků, z toho nejvíce přestupků proti občanskému soužití. V průměru zajišťovalo výkon přestupkové řízení pět úředníků. Uvedené množství zvládalo bezproblémově vést přestupková řízení zejména v roce 2012, kdy bylo projednáváno celkově zcela nejméně přestupků a také v roce 2015, kdy byl zaznamenán jejich výrazný pokles. Avšak již od roku 2014 začala na přestupkovém oddělení personální destabilizace, která trvala až do poloviny roku 2018, kdy se podařilo tuto neuspokojivou situaci zastavit. Je zřejmé, že pro míru fluktuace hrály rozhodující roli zejména nové požadavky na kvalifikaci oprávněných úředních osob, růst projednávaných přestupků, celková náročnost práce zahrnující zvýšenou administrativní agendu, ale i zvýšení stresových situací doprovázející samotné projednávání přestupků včetně zavedení centrální evidence přestupků. Všechny tyto skutečnosti zcela demotivovaly i nově přijímané zaměstnance, kteří nejdéle do jednoho roku museli navíc zvládnout složit zkoušku odborné způsobilosti.

V průměru přestupkové oddělení každý rok ukládalo pokuty ve výši zhruba 898 tis. Kč, avšak zaplacená z nich byla v průměru jen necelá třetina (26 %). V roce 2018 přestupkové oddělení přijalo celkem 1 343 oznámení o spáchání přestupku a udělilo v rámci řízení o přestupku pokuty v celkové výši 788 441 Kč. Z hlediska porušených

právních povinností dominovaly přestupky proti veřejnému pořádku a přestupky proti občanskému soužití.

Přestože Mladá Boleslav patří k regionům s nízkou nezaměstnaností, opakovaně strážníci řeší problémy s bezdomovci, kterými jsou zejména občané, kteří přišli o svůj majetek a sociální zázemí a odmítají se začlenit zpět do běžného života. V rámci přestupkového řízení tak bývá využívána součinnost policie zejména k došetření došlého oznámení či doplnění spisové dokumentace. Dále při doručování zásilek, a to zejména cizincům nebo podezřelým do zaměstnání. Zkušenosti se spoluprací vyplynuly spíše negativní zkušenosti v Mladé Boleslavi, které zahrnovaly zejména neochotu policistů nejen došetřit oznámení, kdy je to třeba, ale také i neochotou spolupráce při podávání svědeckých výpovědí. Přestupkové oddělení v Mladé Boleslavi je více spokojeno se spoluprací se státní policií, kdy konkrétně jejich oznámení obsahuje více informací, které jsou pro řízení potřeba a ulehčí tím správnímu orgánu práci. Rovněž při došetřování věci jsou státní policisté ochotnější, dohledají více potřebných informací.

Úkolem nově zavedené centrální evidence přestupků bylo správním orgánům umožnit zjistit, zda již pachatel v minulosti nějakého přestupku nedopustil. Problémem se však jeví zápis do centrální evidence přestupků u pachatelů cizinců, protože pokud nejsou údaje zapsány úplně či správně, nelze potom pachatele cizince dohledat a pokud tento přestupce spáchá další přestupek, a prokázaný přestupek byl zaevidován do registru nesprávně, ve výsledku tento přestupce dle výpisu nespáchal žádný přestupek a při uznání viny dostane pokutu v nižší částce. Pokud však je přestupce řádně ztotožněn, což u příslušníků České republiky je, není s registrem problém, a vše funguje bez problému.

Na základě uvedených výsledků dílčích cílů lze konstatovat, že hlavní cíl práce byl zcela naplněn. Původní záměr o zaměření práce na období let 2012–2017 byl navíc rozšířen o zhodnocení stavu v roce 2018 a výhled na rok 2019. Každé téma bylo dále doplněno o pohled či názor zlepšení stavu, spolupráce či využití evidence přestupků. Závěrem lze pouze dodat, že přestupkové řízení a výkon činnosti oprávněné úřední osoby lze vnímat jako velmi náročné a stresující a při narůstajícím počtu přestupků, agresivitě pachatelů a dalších požadavků na kvalifikaci zaměstnanců se nelze ani divit jejich fluktuaci. Je proto nezbytné se zamyslet nad zlepšením tohoto stavu, aby přestupkové řízení do budoucna mohlo být bezproblémově vedeno.

7 Seznam použitých zdrojů

HEJČ, David a Lenka BAHÝLOVÁ. Opatření obecné povahy v teorii a praxi. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-276-2.

HRABÁK, Jan. Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 9788075981349.

JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích. Praha: C. H. Beck 2017. ISBN 978-80-7400-666-1.

KUČEROVÁ, Helena. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-211-0.

MATES, Pavel, WOKOUN, René. Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy. Prospektrum, Praha, 2001, ISBN 80-7175-100-6.

ONDRUŠOVÁ, Marta. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-212-7.

PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-221-9

STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2018. ISBN 978-80-7598-096-0.

Internetové zdroje

ČSÚ. Charakteristika okresu Mladá Boleslav. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_mlada_boleslav.

ČSÚ. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2018. [online]. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z www: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-see2a5tx8j>.

HN.cz. Škodovka proměnila Mladoboleslavsko, jsme jedna velká ubytovna. [online]. [cit. 2019-03-14]. Dostupné z www: <https://auto.ihned.cz/c1-66395420-skodovka-promenila-mladoboleslavsko-jsme-jedna-velka-ubytovna-musime-pomoci-lidem-aby-neodchazeli-z-mesta-rika-namestek-primatora>.

MV ČR. Veřejnoprávní smlouvy. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.mvcr.cz/clanek/verejnopravni-smlouvy-159710.aspx>.

Ročenka MB 2018. [online]. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z www: http://www.mb-net.cz/assets/File.ashx?id_org=9629&id_dokumenty=63350.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-60>.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2019-03-05]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

Zákon č. 200/1990250/2016 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2019-02-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2018-01-25]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z www: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>.